

ร่าง

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่การพัฒนาภาคการเกษตรไว้ใน มาตรา ๗๒ (๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาล ภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ได้อย่างยั่งยืนที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดระยอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๗๒(๔) รัฐพึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และมาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใดรวมทั้งมาตรา ๗๕ (วรรค ๓) รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจ ขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน ซึ่งยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่งทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐) แผนพัฒนาภาค (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนพัฒนาจังหวัดระยอง (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ซึ่งจะเป็นนโยบายรัฐบาล และนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย

๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้

๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ภาพที่ ๑-๑ วิสัยทัศน์ประเทศไทย

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติ ลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทางสังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตรจะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๑.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการ สร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่นเป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของ มูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๑.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจสอบรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนา ระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งใน และต่างประเทศ

๒.๑.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และ เชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและ ผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ การเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและ พลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภท โภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก เกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

๒.๑.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่ กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๑.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรรวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๒.๑.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่

ผ่อนปรนมากขึ้นและมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

(๓) แผนการปฏิรูปประเทศ

ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีเทียบกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุปใน ๖ มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟูและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมี ๑๓ ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ฉบับ ได้แก่ (๒) การบริหารราชการแผ่นดิน (๓) กฎหมาย (๕) เศรษฐกิจ (หลัก) (๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๗) สาธารณสุข ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจมีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคมและปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ประกอบด้วย

๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง

๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง

๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย

๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค

๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

(๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไกเพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “จัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมุดหมาย ได้แก่

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาคโดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME ทำให้ SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

(๕) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔- ๒๕๗๐)

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐เป็นการพัฒนาภายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ(Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Nuture) ภายใต้กลไกตุลาการ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก

เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียนโดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระดมจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระบียงเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาการ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์
๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด
๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี
๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนเน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่าง

ต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดีให้มีความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพืชในโรงเรือนอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

- ๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า
- ๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B,C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)
- ๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช
- ๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค
- ๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง
- ๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว
- ๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุขภาพและการแพทย์

- ๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล
- ๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)
- ๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรมย้อนกลับ
- ๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์
- ๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement
- ๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาราคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจายรายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model

๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่นำเสนอจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม

๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเว้นท์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้นเป็นการปูทางสู่นาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือน

กระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคตรวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้าส่วนที่ ๑

(๖) แผนพัฒนาภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ภาคตะวันออก มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียน ควบคู่กับคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดี” ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน
๒. พัฒนาการเกษตรคุณภาพและผลตอบแทนสูง เชื่อมโยงสู่การผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตพลังงานทดแทน และพืชสมุนไพรทางการแพทย์
๓. รักษาและยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวทางเล็กรวมทั้งการพัฒนาธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่เน้นคุณค่า อัตลักษณ์ ความยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย
๔. พัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและน่าอยู่ พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัย
๕. รักษาและยกระดับพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนประเทศกัมพูชา ให้มีมูลค่าสูง มีความมั่นคง และเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน
๖. เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

(๗) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

(๘) แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ กำหนดวิสัยทัศน์คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ๑) เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพสามารถยกระดับผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรให้สูงขึ้น ด้วยความร่วมมือเครือข่ายจากทุกภาคส่วน
- ๒) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรในระดับนานาชาติ ด้วยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ๓) เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถใช้ประโยชน์/ต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างแท้จริง
- ๔) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรให้เพียงพอและทั่วถึง
- ๕) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๖) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

เป้าหมาย

- ๑) ผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
- ๒) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
- ๓) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น
- ๔) ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
- ๕) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๕ ต่อปี
- ๒) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐
- ๓) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า ๕๓๗,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
- ๔) ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำรวม ๒,๓๗๖,๐๑๕ ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐

๕) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

๖) ลดการเผาในพื้นที่เกษตร จำนวน ๑,๔๗๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา

๑) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและมีแนวโน้มเติบโตที่ดีในอนาคต เพื่อยกระดับความสามารถไปเป็น Smart Farmer ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (Startup) และSMEs เกษตรตลอดจนการเพิ่มบทบาทเกษตรกรสูงวัยทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ และภูมิปัญญาด้านการเกษตรให้กับคนรุ่นหลัง

๒) สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย และยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและบริการ รวมทั้งยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและการรวมตัวของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาภาคเกษตร ตลอดจนการปรับตัวสู่ธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนธุรกิจทางการเกษตร

๓) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เข้ามาทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ พัฒนาแรงงานเกษตรกรรุ่นใหม่สู่ภาคเกษตรเพื่อทดแทนแรงงานสูงวัย รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

๔) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการ และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน มีทักษะที่จำเป็น และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรและการผลิตที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๕) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการเงิน การเขียนแผนประกอบธุรกิจ และการทำบัญชีรายได้เพื่อประกอบธุรกิจ การสร้างวินัยทางการเงิน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร รวมทั้งจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินและการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยพัฒนาและจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่าและมีความปลอดภัยตลอดจนสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่สะดวกและรวดเร็ว

๒) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง

๒.๑) ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการบริการ ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยตลอดโซ่อุปทาน ด้วยการปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่

การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More) และการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด ตลอดจนการส่งเสริมการบริการมูลค่าสูง

๒.๒) สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร โดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Branding) และเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (Storytelling)

๓) ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ผลิตถึงแหล่งที่มา ชนิด ปริมาณ คุณภาพ ตลอดจนการเก็บรักษาวัตถุดิบ ก่อนเข้าสู่กระบวนการแปรรูป เพื่อให้วัตถุดิบที่เข้าสู่กระบวนการผลิตมีคุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมถึงจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดกระบวนการ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค

๔) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต

๔.๑) พัฒนาและต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพในกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ มาเป็นวัตถุดิบตั้งต้นสำหรับการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโตดีในอนาคตให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง และตอบสนองพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

๔.๒) พัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตซึ่งเป็นแหล่งรองรับวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญ มุ่งเน้นการยกระดับผลผลิตทางการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าผ่านคลัสเตอร์เกษตรที่สนับสนุนอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve รวมทั้งขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่ ตลอดจนยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรมและการตลาด

๕) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคเกิดความตระหนักในการทำการเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัย รวมถึงความสำคัญของกระบวนการผลิตที่ดีตลอดโซ่อุปทาน ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจและแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรของเกษตรกร

๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตเป็นการสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็ง โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ่ายทอดเรื่องราวและชุดลักษณะความโดดเด่นของวิถีชีวิตชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ของท้องถิ่น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร แนวทางการพัฒนา

๑) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ให้เกิดการเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภคอาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสม รักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติสาธารณภัย อันเกี่ยวเนื่องจากอาหาร รวมทั้งการส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัยโดยบริหารจัดการการใช้สารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรที่เหมาะสม ส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย และการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste) โดยการบริหารจัดการของเสีย / ขยะจากฟาร์ม / แปลงเกษตรอย่างเป็นระบบ หยุดการเผาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า / แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร

๔.๑) พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล และสร้างกลไกการใช้ประโยชน์อย่างอื่นและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรมในระดับท้องถิ่น

๔.๒) สนับสนุนการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน ด้วยการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส และการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

๔.๓) การจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์และการจัดการในภาวะวิกฤต เพื่อบริหารจัดการน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ รวมถึงการปฏิบัติการทำฝนเทียมเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่เกษตร

๕) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตในภาคเกษตร รวมถึงการตลาดสำหรับสินค้าคาร์บอนต่ำ ตลอดจนผลักดันให้เกิดการบูรณาการแนวทางและมาตรการในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในทุกภาคส่วนและทุกระดับ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการ

๒) สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร

๒.๑) ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความร่วมมือ ทำให้เกษตรกรเกิดความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีได้

๒.๒) ส่งเสริมการทำประกันภัยสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้รับความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียของพืชผลทางการเกษตรที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติภัยศัตรูพืช และโรคระบาด ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร

๓) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์โดยส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร การวิจัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และการวิจัยเพื่อการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์

๔) ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยมุ่งส่งเสริมการขับเคลื่อนการประกอบธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสการขยายตลาดสินค้าเกษตรไทยทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และจัดแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์

๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตร (Big Data) ที่มีมาตรฐานและครบวงจรตลอดโซ่อุปทานตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด จัดทำข้อมูลให้เป็นเอกภาพจากฐานข้อมูลเดียวกัน (Single Big Data) โดยเชื่อมโยงข้อมูลการเกษตรของทั้งประเทศ

๖) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร

(๙) แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนมีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนานกฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

(๑๐) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑. นโยบายหลัก ๘ ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ ๔ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

๒. นโยบายเร่งด่วน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ ๓ มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ ๕ ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ ๗ เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นโยบายเร่งด่วนที่ ๘ การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ ๙ การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ ๑๑ การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

(๑๑) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน

หรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

(๑.๑) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง ๒ กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (๒) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (๓) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (๔) การพัฒนาค้นและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

(๑.๒) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

(๑.๓) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อ ยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลังสต็อกให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด โดย

(๒.๑) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

(๒.๒) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

(๒.๓) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง
มั่นคง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

(๓.๑) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นใน
ระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตาม
มาตรฐานสากลและมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภค
ภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

(๓.๒) Security เน้น ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้า
เกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลก
ได้โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (๒) Health Security ไทยมี
มาตรการควบคุม ป้องกัน การระบาดโรคที่เข้มงวด (๓) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์
และพืชรวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ
Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (๔) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและ
องค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้
ภาคเกษตรมีความมั่นคง

(๓.๓) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตร
ผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้
เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้
ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)
เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการ
ขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green
Economy :BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

(๔.๑) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และ
เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่
ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการ
เชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความ
เหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวม
ข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากร
และครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๗๗ จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผน
การผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

(๔.๒) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุด
แข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมาร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้าน
การตลาดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์ม
ตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร
เครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) ไร่โมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรเอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจ ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกรรวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทยให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพเช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต(Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal)

ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวงรวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

(๑๒) ประเด็นตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑๒.๑ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๑ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

- ๑) วิสัยทัศน์ “พื้นที่พัฒนาพิเศษระดับอาเซียน แหล่งผลิตอาหารและผลไม้ปลอดภัยเพื่อการส่งออกและแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานระดับนานาชาติ”
- ๒) เป้าหมายการพัฒนา
 - (๑) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
 - (๒) แหล่งผลิตอาหารและผลไม้เพื่อการส่งออก
 - (๓) แหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานระดับนานาชาติ
 - (๔) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (๕) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต

๓) ประเด็นการพัฒนา

- (๑) พัฒนาความพร้อมของพื้นที่สร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม มุ่งสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
- (๒) พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
- (๓) ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
- (๔) เร่งแก้ไขปัญหาวิกฤตมลพิษและพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- (๕) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัย

๔) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning)

- (๑) ฐานเศรษฐกิจชั้นนำและศูนย์กลางโลจิสติกส์
- (๒) แหล่งผลิตอาหารและผลไม้เมืองร้อนที่มีชื่อเสียง
- (๓) แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรโดยชุมชน

๑๒.๒ แผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

จัดทำภายใต้กรอบแนวคิด จังหวัดระยอง “เป็นเมืองที่มีการคิดและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน – เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี สามารถเข้าถึงโอกาสได้อย่างเท่าเทียมกัน – เป็นเมืองที่มีเป้าหมายสู่การพัฒนาที่สมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” มุ่งเพื่อตอบสนอง ประเด็นปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและความยั่งยืนของประชาชน ที่มีเป้าหมายให้เศรษฐกิจในภาคเกษตร ท่องเที่ยว พานิชยกรรม และอุตสาหกรรมเติบโตอย่างสมดุล ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ รวมไปถึงความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยเฉพาะการบริหารจัดการน้ำและการแก้ไขปัญหาอุทกภัย โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การเข้าถึงบริการสาธารณะ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ประเด็นปัญหาด้านความมั่นคง เช่นปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และประเด็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ได้แก่ ปัญหาเรื่องช้างป่า ซึ่งในการกำหนดประเด็นการพัฒนาได้นำจุดแข็งของจังหวัด ซึ่งได้แก่ ศักยภาพในเชิงที่ตั้ง และโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อมรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ประกอบกับ โอกาสที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนของต่างชาติ หรือผู้ประกอบการในประเทศ EEC มาเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียน และการพัฒนาระบบราชการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมเพื่อความยั่งยืน (Bio Circular Green Economy) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรม แนวคิดการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลักดันการพัฒนาและรับมือกับภัยคุกคาม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และภัยโรคระบาด เมื่อพิจารณาจากปัจจัยภายในและภายนอกประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แนวทางการพัฒนาภาคตะวันออก และเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ “เมืองแห่งโอกาสที่เท่าเทียม เติบโตอย่างสมดุลบนพื้นฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยี ภายใต้วิถีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” และกำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัด จำนวน ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ : สร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

ประเด็นที่ ๒ : เสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมค่านิยมการทำความดี และสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมในการเข้าถึงบริการสาธารณะ

ประเด็นที่ ๓ : ป้องกัน อนุรักษ์ ปั่นฟู บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นที่ ๔ : พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกมิติพร้อมทั้งมีกำหนดตัวชี้วัดตามเป้าหมาย ในภาพรวมทั้ง ๔ ประเด็น ดังนี้

- ๑) เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องและสมดุล
- ๒) ประชาชนได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต
- ๓) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคมของทุกภาคส่วน

๔) การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐแบบบูรณาการที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

(๑๓) แผนปฏิบัติการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๓.๑) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดำเนินการโดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีระยะเวลาของการดำเนินแผนงานตามยุทธศาสตร์ ๑๒ ปี(พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๙) ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ๒๐ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๘๐) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติแต่ยังคงมียุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ๒) การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ๓) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ๔) การจัดการคุณภาพน้ำ ๕) การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ๖) การบริหารจัดการ

๑๓.๒) ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน ๒๐ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๘๐)

กรมชลประทานมีวิสัยทัศน์คือ “องค์กรอัจฉริยะที่มุ่งสร้างความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) เพื่อ เพิ่มคุณค่าการบริการภายในปีพ.ศ. ๒๕๗๙” โดยมีพันธกิจ ดังนี้ ๑) พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล ๒) บริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอทั่วถึงและเป็นธรรม ๓) ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม ๔) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้ ๑) การพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพลักษณะลุ่มน้ำ (Basin-based Approach) ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำ ๓) การป้องกันความเสียหายและสนับสนุนการบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ ๔) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Networking and Participation) ของทุกภาคส่วนในการ บริหารจัดการน้ำชลประทานในระดับพื้นที่ (Networking Collaboration Participation) ๕) การปรับเปลี่ยนสู่องค์กรอัจฉริยะ (Turnaround to Intelligent Organization)

๑๓.๓) แผนการพัฒนาการชลประทานระยะ ๒๐ ปี(พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ในการจัดทำแผนการดำเนินการระดับจังหวัด ได้นำโครงการที่มีผลการศึกษาสารวจ ออกแบบและโครงการที่มีศักยภาพในการดำเนินการมาทำการจัดเป็นแผนงานและงบประมาณโดยมีแนวทางดังนี้ ๔.๒.๑ ระยะของแผนดำเนินการ การจัดระยะของแผนงานแบ่งออกเป็น ๓ ระยะให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ๒๐ ปีและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นแผนดำเนินการก่อสร้าง ดังนี้

- โครงการตามแผนระยะสั้น เป็นโครงการที่มีแผนดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๖๕ - โครงการตามแผนระยะกลาง เป็นโครงการที่มีแผนดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ. ๒๕๖๖- พ.ศ.๒๕๗๐

- โครงการตามแผนระยะยาว เป็นโครงการที่มีแผนดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ.๒๕๗๑ - พ.ศ.๒๕๘๐

การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ มีแนวทางดังนี้

- เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านวิศวกรรมและสิ่งแวดล้อมและสามารถดำเนินการก่อสร้างได้ทันที

- เป็นโครงการพระราชดำริ

- มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและยุทธศาสตร์ต่างๆ ตอบสนองการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ (Area base)

- เป็นโครงการที่สามารถแก้ไขได้ทั้งปัญหาขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม

- มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

- มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง

๑๓.๔ แผนพัฒนาภาคการเกษตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความจำเป็นและความเหมาะสมของพื้นที่ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการพัฒนา แผนปฏิบัติการและโครงการรองรับ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการหลักที่จำเป็นเร่งด่วนเป็นอันดับแรกที่ต้องเร่งดำเนินการ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกรอบวงเงินเบื้องต้นที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน พร้อมระยะเวลาการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีความจำเป็นและความเหมาะสมของพื้นที่ (๑) ความจำเป็นของการพัฒนาประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ใช้เทคโนโลยี ขั้นสูง และให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินการที่ผ่านมาในอดีตทั้งหมด (Disruptive Technologies) ทำให้ยุทธศาสตร์ชาติวางจุดยืนให้ประเทศไทยมีการเติบโตอย่างมีองค์รวม (Inclusive Growth) ที่ยั่งยืน และใช้เทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งส่งผลต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยรัฐบาลมุ่งมั่นจะพัฒนาเชิงพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (๒) ความเหมาะสมของพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป็นพื้นที่นำร่องนโยบายประเทศไทย ๔.๐ พื้นที่นี้ มีการดำเนินโครงการเมื่อกว่า ๓๕ ปีที่ผ่านมา มีความพร้อมในการพัฒนาต่อยอดให้มีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ให้เต็มประสิทธิภาพ เช่น

- ฐานอุตสาหกรรมเดิมสนับสนุนการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูง
- ผลผลิตการเกษตรมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วโลก เช่นทุเรียน มะม่วงน้ำดอกไม้ เป็นต้น
- แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงระดับโลก เช่น พัทยา เป็นต้น
- โครงสร้างพื้นฐานที่ดีที่สุดในประเทศไทยแต่ยังไม่เชื่อมโยงทั้งระบบ
- ระบบเครือข่ายการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เชื่อมโยงในระดับภูมิภาคที่ศรีราชา
- ระบบการบริหารจัดการสาธารณูปโภค รองรับภาคอุตสาหกรรม เกษตรและการอยู่อาศัยที่ดี

- มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักลงทุนทั่วโลก และประชาชนมีความคุ้นเคยกับอุตสาหกรรม

๑) วิสัยทัศน์ “ต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ระดับประเทศพัฒนาโดยเร็วที่สุด”

๒) เป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วย ๓ ระดับ

(๑) เป้าหมายระดับประเทศ เป็นพื้นที่แรกที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ มีกฎหมาย องค์กรดำเนินการ และมีการกิจชัดเจน เป็นตัวอย่างของการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ในอนาคต รายได้ประชาชาติขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี สะสมและนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการสร้างรายได้และสร้างความสะดวกให้กับคนไทยทุกคนทุกระดับ

(๒) เป้าหมายระดับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คือ การยกระดับการลงทุนในทุกด้านไม่ต่ำกว่า ๑.๕ ล้านล้านบาท ใน ๕ ปีแรก เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ และเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยี ให้ก้าวทันโลกอนาคต

(๓) เป้าหมายระดับจังหวัด คือ ระยอง เป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาและการท่องเที่ยวเกษตร ภายใน ๑๐ ปี

๓) กรอบเวลาของการดำเนินการ: มี ๓ ระยะ สอดคล้องกับเป้าหมายการเห็นผลสัมฤทธิ์

๔) แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๖ แนวทาง โดยจัดลำดับความสำคัญของโครงการสำคัญ ที่ต้องดำเนินการในระยะเร่งด่วน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนทั้งนักลงทุนไทยและต่างประเทศ

แนวทางที่ ๑ : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจอย่างไร้รอยต่อ และพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ สำหรับโครงการขนาดใหญ่จะสนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนเพื่อให้มีการให้บริการที่มีประสิทธิภาพรวดเร็ว และมีมาตรฐาน พร้อมทั้งปรับปรุงขั้นตอนการเข้าร่วมทุนของเอกชนให้เร็วขึ้นจากเดิม ๔๐ เดือน เหลือ ๘-๑๐ เดือน โดยดำเนินงานครบขั้นตอนของ พ.ร.บ. การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๖

แนวทางที่ ๒ : การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการสะสมทุนเทคโนโลยีและเป็นฐานในการพัฒนาเทคโนโลยีต่อยอดต่อไป ด้วยการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูงที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิต เพื่อส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งประกาศเขตส่งเสริมพิเศษ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน เพื่อควบคุมโรงงานให้อยู่ในพื้นที่เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเท่านั้น และกำหนดเงื่อนไขการพัฒนาบุคลากรในการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากเอกชนสู่บุคลากรไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับภาคเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม

แนวทางที่ ๓ : การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่สู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง และกระจายนักท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่พัฒนาในโครงการ

แนวทางที่ ๔ : การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อผลิตบุคลากรและงานวิจัยให้ตรงความต้องการของอุตสาหกรรม ทำให้เกิดฐานความรู้ เทคโนโลยี งานวิจัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับอุตสาหกรรมขั้นสูง

แนวทางที่ ๕ : การพัฒนาเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ และศูนย์กลางการเงิน ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการศึกษาเพื่อเตรียมการดำเนินงาน โดยจะพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มีความสะดวกสบาย มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมือง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เข้าอยู่อาศัยให้มีความสะดวกสบาย มีสังคมคุณภาพและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถมีการจ้างงานในพื้นที่ โดยไม่ต้องเดินทางไกล เช่น เมืองศูนย์กลางการเงินและธุรกิจ เมืองการบิน เมืองท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางที่ ๖ : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล สำหรับสนับสนุนการศึกษา การวิจัยพัฒนา การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและระบบการให้บริการประชาชนรวมทั้งศูนย์บริการนักลงทุนแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (OSS) ที่ทันสมัยรวดเร็ว การพัฒนาเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ และเตรียมระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในทุกระดับ

นอกจากนี้ ยังมีแผนสนับสนุนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เช่น แผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาการเกษตร แผนพัฒนาแหล่งน้ำ แผนพัฒนาสาธารณสุข เป็นต้น เป็นแผนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาเชื่อมโยงอย่างบูรณาการกับแผนพัฒนาภาพรวมการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ

๕) ผลประโยชน์สำคัญที่คาดว่าจะได้รับของจังหวัดระยอง

- อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง เฉลี่ยช่วง ๒๐ ปี (๒๕๖๑-๒๕๘๐) ที่ร้อยละ ๕.๖ ต่อปี
- การจ้างงานของจังหวัดระยอง เพิ่มขึ้นประมาณ ๓.๒ แสนคน ในช่วง ๒๐ ปี (๒๕๖๑-๒๕๘๐) หรือขยายตัวของการจ้างงานที่เฉลี่ยร้อยละ ๒.๓ ต่อปี
- จำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน) ชาวต่างชาติและชาวไทย ในช่วง ๒๐ ปี (๒๕๖๑-๒๕๘๐) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๙.๘ ต่อปี และ ๘.๘ ต่อปี

๑๓.๕ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร

ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เกษตรของภูมิภาคอาเซียน” มีตัวชี้วัด ได้แก่ ต้นทุนโลจิสติกส์สินค้าเกษตรที่สำคัญต่อยอดขายลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี มูลค่าการค้าเกษตร รวบรวมของสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี การอำนวยความสะดวกและให้บริการด้านโลจิสติกส์เกษตรเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดร้อยละ ๑๐๐ ทั้งนี้ กำหนดประเด็นการพัฒนา ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการในการบริหารจัดการโลจิสติกส์เกษตร

๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เกษตร

๓) การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการขับเคลื่อน

โลจิสติกส์ภาคการเกษตร

(๓) บริเวณที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชัน (undulating and rolling) สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดระยองจะมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน และเนินเขาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปจากที่ราบเรียบ และที่ลุ่มต่ำ ซึ่งมีความลาดชันตั้งแต่ ๓-๑๖ เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่นี้เป็นบริเวณพื้นผิวที่หล่อค้ำจากการกัดกร่อน (erosion surface)

(๔) บริเวณที่เป็นเนินเขาและที่ลาดเชิงเขา (hilly terrain and foot slope) บริเวณพื้นที่นี้จะมีลักษณะเป็นเนินเขาเล็กๆ ติดต่อกันไป หรือเป็นที่ลาดเชิงเขา ซึ่งมีความลาดชันตั้งแต่ ๑๖ เปอร์เซ็นต์ ถึงไม่เกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่บริเวณนี้จะอยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีทั้งที่เป็นพื้นผิวที่หล่อค้ำจากการกัดกร่อน (Erosion surface) และพื้นที่หินดาซเชิงเขาและภูเขา (hills and mountains) เป็นลักษณะภูมิประเทศที่มีความลาดชันเกินกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ และมีระดับสูงขึ้นจากพื้นที่บริเวณรอบๆ ตั้งแต่ ๑๕๐ เมตร ขึ้นไป

- **ลักษณะดิน** (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินระยอง ๒๕๖๕)

จากการสำรวจ ศึกษาลักษณะและสมบัติของดินในจังหวัดระยอง สามารถจำแนกดินออกเป็น ๓๐ กลุ่มชุดดิน มีเนื้อที่รวมประมาณ ๒,๐๘๐,๑๒๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙๓.๗๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด และเป็นหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๖ หน่วย ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ เกาะ พื้นที่ขึ้นแฉะ ที่ดินดัดแปลง ที่อยู่อาศัย และพื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๙,๘๗๑ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๓๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด รายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ ๑-๑ เนื้อที่ของกลุ่มชุดดินและพื้นที่เบ็ดเตล็ดจังหวัดระยอง

ลำดับ	กลุ่มชุดดิน/พื้นที่เบ็ดเตล็ด	เนื้อที่		ลำดับ	กลุ่มชุดดิน/พื้นที่เบ็ดเตล็ด	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ			ไร่	ร้อยละ
๑	กลุ่มชุดดินที่ ๓	๒,๒๘๐	๐.๑	๒๐	กลุ่มชุดดินที่ ๔๓	๑๐๑,๖๑๖	๔.๕๘
๒	กลุ่มชุดดินที่ ๖	๑๘,๘๐๙	๐.๘๕	๒๑	กลุ่มชุดดินที่ ๔๕	๑๙๒,๙๕๑	๘.๖๙
๓	กลุ่มชุดดินที่ ๗	๓,๓๔๒	๐.๑๕	๒๒	กลุ่มชุดดินที่ ๔๗	๕๙๒	๐.๐๓
๔	กลุ่มชุดดินที่ ๑๑	๙,๘๐๓	๐.๔๔	๒๓	กลุ่มชุดดินที่ ๔๘	๗,๕๐๐	๐.๓๔
๕	กลุ่มชุดดินที่ ๑๓	๒๑,๓๐๗	๐.๙๖	๒๔	กลุ่มชุดดินที่ ๔๙	๒,๓๕๘	๐.๑
๖	กลุ่มชุดดินที่ ๑๔	๕,๐๓๒	๐.๒๓	๒๕	กลุ่มชุดดินที่ ๕๐	๑๔,๑๒๑	๐.๖๓
๗	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗	๑๗๘,๑๕๐	๘.๐๒	๒๖	กลุ่มชุดดินที่ ๕๑	๑๔,๖๗๔	๐.๖๗
๘	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗hiB	๑๓,๖๖๐	๐.๖๑	๒๗	กลุ่มชุดดินที่ ๕๓	๑,๓๒๔	๐.๐๖
๙	กลุ่มชุดดินที่ ๑๘	๑,๘๘๖	๐.๐๘	๒๘	กลุ่มชุดดินที่ ๕๖	๔๘๔๔๓	๒.๑๘
๑๐	กลุ่มชุดดินที่ ๒๓	๕๔,๗๖๙	๒.๔๗	๒๙	กลุ่มชุดดินที่ ๕๙	๑๕,๙๕๒	๐.๗๒
๑๑	กลุ่มชุดดินที่ ๒๔	๑๐,๙๕๖	๐.๔๙	๓๐	กลุ่มชุดดินที่ ๖๒	๒๔๖,๖๘๐	๑๑.๑๑
๑๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒๕	๓๙๓	๐.๐๒	๓๑	พื้นที่ป่าไม้	๔๐,๐๘๘	๑.๘๑
๑๓	กลุ่มชุดดินที่ ๒๖	๑๖๖,๗๑๑	๗.๕๑	๓๒	เกาะ	๓,๙๗๐	๐.๑๘
๑๔	กลุ่มชุดดินที่ ๓๒	๑๕,๖๖๕	๐.๗๑	๓๓	พื้นที่ขึ้นแฉะ	๗,๙๙๘	๐.๓๖
๑๕	กลุ่มชุดดินที่ ๓๔	๒๔๔,๐๗๑	๑๑	๓๔	ที่ดินดัดแปลง	๒๙,๓๙๑	๑.๓๒
๑๖	กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๕๓๑,๔๔๓	๒๓.๙๔	๓๕	พื้นที่ชุมชน	๔,๒๐๐	๐.๑๙
๑๗	กลุ่มชุดดินที่ ๓๙	๒๖,๘๒๗	๑.๒๑	๓๖	พื้นที่น้ำ	๕๔,๒๒๖	๒.๕๔
๑๘	กลุ่มชุดดินที่ ๔๐	๑๑๗,๖๘๖	๕.๓		รวม	๒,๒๒๐,๐๐๐	๑๐๐

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินระยอง ๒๕๖๕

๒) ลักษณะภูมิอากาศ

- **ฤดูกาล** (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาระยอง) จังหวัดระยองมีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (tropical savanna climate) ฝนตกชุกตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็น

สลาย ฤดูฝนจะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี ฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนเมษายน จังหวัดระยองได้รับอิทธิพลจากลมประจำฤดูกาล ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมพายุหมุนเขตร้อน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลจากลมประจำถิ่นอยู่เป็นประจำ ดังนั้น ลักษณะภูมิอากาศจึงไม่ร้อนจัดในช่วงฤดูร้อนหรือหนาวจัดในช่วงฤดูหนาว

- **ฤดูหนาว** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมา ปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ ฤดูนี้อุณหภูมิของจังหวัดระยอง ไม่ลดต่ำมากเหมือนภาคอื่นๆ เพราะเขตนี้อยู่ปลายมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ก็ยังมีชายฝั่งทะเลจึงทำให้จังหวัดระยอง ไม่หนาวเย็นมากนัก

- **ฤดูร้อน** เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้มีลมตะวันออกเฉียงใต้และลมเฉื่อยจากทะเลในตอนบ่ายพัดมาร่วมกับลมตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ลมมีกำลังแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ฝั่งทะเลระยองในระยะเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนจึงมีคลื่นลมค่อนข้างแรงในตอนบ่ายและเย็น ทำให้อุณหภูมิไม่สูง อากาศจึงไม่ร้อนมากนัก

- **ฤดูฝน** เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ซึ่งจะนำความชื้นจากทะเลอันดามันพัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคตะวันออก ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกทั่วไป

- อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๑-๒ สถิติอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และปริมาณน้ำฝน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	
๒๕๕๖	๓๔.๗๐	๑๖.๐๐	๒๘.๐๐	๙๘.๐๐	๒๘.๐๐	๗๘.๐๐	๑,๗๒๒.๙๐
๒๕๕๗	๓๔.๐๐	๑๕.๐๐	๒๘.๕๐	๙๗.๐๐	๒๗.๐๐	๗๗.๐๐	๑,๐๔๙.๙๐
๒๕๕๘	๓๕.๒๐	๑๖.๔๐	๒๕.๘๐	๙๕.๐๐	๓๐.๐๐	๗๖.๐๐	๑,๔๔๙.๗๐
๒๕๕๙	๓๑.๐๐	๒๗.๐๐	๒๙.๐๐	๘๙.๐๐	๓๒.๐๐	๗๗.๐๐	๑,๕๐๑.๐๐
๒๕๖๐	๓๔.๕๐	๑๗.๐๐	๒๘.๓๒	๙๗.๐๐	๔๙.๐๐	๗๘.๐๐	๑,๖๖๑.๑๐
๒๕๖๑	๓๔.๐๐	๑๘.๕๐	๒๘.๐๒	๙๗.๐๐	๕๑.๐๐	๗๙.๐๐	๑,๐๐๘.๒๐
๒๕๖๒	๓๔.๐๐	๒๐.๐	๒๘.๔๐	๙๖.๐๐	๕๔.๐๐	๗๗.๐๐	๙๔๖.๐๐
๒๕๖๓	๓๔.๕๐	๒๑.๑๐	๒๗.๘๐	๙๖.๐๐	๕๓.๐๐	๗๗.๐๐	๘๓๗.๔๐
๒๕๖๔	๓๔.๑๐	๑๖.๕๐	๒๘.๕๐	๙๘.๐๐	๓๖.๐๐	๗๘.๐๐	๑๗๘๓.๖๐
๒๕๖๕	๓๔.๒๐	๒๐.๔๐	๒๘.๒๐	๙๖.๐๐	๓๙.๐๐	๗๘.๐๐	๑๔๘.๘๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาของ ๒๕๖๕

๓) แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด/ทส. ๒๕๖๕)

๑. แม่น้ำ จังหวัดระยองมีแม่น้ำที่สำคัญ ๒ สาย ได้แก่

(๑) แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่ความยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาทองของและเขาพนมสาสตร์ ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ แล้วมารวมกันเรียกว่าคลองใหญ่และไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง

(๒) แม่น้ำประแสร์ มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจ็ด คลองตากกล้วย คลองชุมแสง คลองไผ่เหนือ - ใต้ คลองตวาด คลองพังทวย คลองจากา คลองไข่ คลองแหวน คลอง

โพล์ คลองทาสีแก้วและคลองหนองพลงแล้วไหลมารวมกันเรียกว่าแม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร และไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๒. คลอง จังหวัดระยอง มีคลองต่างๆ ถึง ๑๗๐ คลอง ซึ่งมีน้ำใช้ตลอดปีที่สำคัญ ได้แก่

(๑) คลองดอกกราย มีความยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาซาก กล้วยในเขต อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไหลลงคลองหนองปลาไหล ก่อนที่จะบรรจบกับคลองใหญ่

(๒) คลองหนองปลาไหล มีความยาวประมาณ ๔๒ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาหน้าโจน เขาชมพูและเขาเรือตกในเขตจังหวัดชลบุรี ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองระวิง คลองกร้า คลอง ปลวกแดง จังหวัดระยอง ไหลมารวมกัน เรียกว่า คลองหนองปลาไหล แล้วไหลลงสู่คลองใหญ่ที่บ้านหัวทุ่ง ตำบล หนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

(๓) คลองโพล์ มีความยาวประมาณ ๓๘ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาขมุน เขาชะเฒและเขา ปลายคลองโพล์ ไหลลงสู่แม่น้ำประแสร์ที่บ้านท่ากระชาย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

(๔) คลองทับมา มีความยาวประมาณ ๑๒ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาต่างๆ เช่น เขา จอมแห เขาเกตุ เขากระบอก ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองซากใหญ่ คลองหนองหล้าและคลอง ช้างตายไหลมารวมกันเรียกว่าคลองทับมาและไหลลงสู่แม่น้ำระยองที่บ้านเกาะกลอย อำเภอเมืองระยอง

(๕) คลองระโอก มีความยาวประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาชะเมาซึ่งไหลมา ตามคลองต่างๆ เช่น คลองเขาจูด คลองสะทอนและคลองน้ำเป็น ไหลมารวมกันเรียกว่าคลองระโอกและไหล ลงสู่คลองโพล์ที่บ้านเนินสุขสำราญ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๓. แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินมีคุณภาพปานกลางถึงคุณภาพดี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอ เมืองระยอง อำเภอแกลงและอำเภอวังจันทร์

๔. การชลประทาน จังหวัดระยองมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การ อุปโภคบริโภคและการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน ๕ โครงการสามารถเก็บกักน้ำได้ ๕๔๒.๖๕ ล้าน ลบ.ม. และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ ๒๐๑,๗๐๐ ไร่ แบ่งเป็น ๓ ประเภทหลักๆ ตาม วัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรมมีจำนวน ๒ โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำ หนองปลาไหลและอ่างเก็บน้ำดอกกราย

(๒) โครงการชลประทานเพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ มีจำนวน ๖ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลอง กระโอก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

(๓) โครงการชลประทานเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง มีจำนวน ๕ โครงการ คือ โครงการ ป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโอกและโครงการป้องกัน น้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

ตารางที่ ๑-๓ ข้อมูลแหล่งน้ำจำแนกตามประเภทแหล่งน้ำปี ๒๕๖๕ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	ประเภทแหล่งน้ำ							
	รวม	อ่างเก็บน้ำ			ฝาย	ทำนบ	สระ	คูคลอง
		ใหญ่	กลาง	เล็ก				
รวม	๑,๐๕๖	๒	๔	๑	๙๖	-	๘๖๓	๙๐
เมืองระยอง	๓๗	-	๑	-	๗	-	๒๒	๗
บ้านฉาง	๘	-	-	-	-	-	๖	๒
แกลง	๖๐๔	-	๑	-	๑๖	-	๕๖๙	๑๘
วังจันทร์	๑	๑	-	-	-	-	-	-
บ้านค่าย	๘๗	-	-	๑	๔๑	-	๑๖	๒๙
ปลวกแดง	๒๙๖	๑	๒	-	๓๐	-	๒๔๐	๒๓
เขาชะเมา	-	-	-	-	-	-	-	-
นิคมพัฒนา	๒๓	-	-	-	๒	-	๑๐	๑๑

ที่มา : โครงการชลประทานระยอง ๒๕๖๕

๔) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง)

(๑) ป่าสงวนแห่งชาติ ๘ แห่ง เนื้อที่ ๘๒๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๑๓,๗๔๓ ไร่

(๒) อุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง พื้นที่ ๔๒,๔๐๐ ไร่

(๓) มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ ๓๒,๘๗๕ ไร่

(๔) สวนรุกขชาติ ๒ แห่ง คือ สวนรุกขชาติเพ และ สวนรุกขชาติหนองสนม

(๕) ป่าไม้ มีเนื้อที่ป่า ๑๘๒,๒๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๖ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ ตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ โดยแยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ๘ แห่ง เนื้อที่ ๘๒๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๑๓,๗๔๓ ไร่ อุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง พื้นที่ ๔๒,๔๐๐ ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๙๘.๘๔ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑๒๔,๒๗๕ ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ ๓๒,๘๗๕ ไร่ และสวนรุกขชาติ ๒ แห่งคือสวนรุกขชาติเพและสวนรุกขชาติหนองสนม ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน ป่าเบญจ-พรรณและป่าละเมาะ การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ พบว่าเนื้อที่ป่าไม้ที่ลดลงในอัตราที่ลดลง เนื่องจากเนื้อที่ป่าที่เหลืออยู่ในเขตอนุรักษ์และภูเขาสูงชันไม่เหมาะกับการทำเกษตร รวมทั้งการปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าอย่างเข้มแข็งของเจ้าหน้าที่ สภาพปัญหาป่าไม้บางส่วนไม่ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง สหกรณ์นิคมและพื้นที่เขาเล็กๆน้อยๆ ประกอบกับปัจจุบันกฎหมายป่าชุมชนที่มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมจัดการป่าไม้ยังไม่ได้บังคับใช้ เพราะอยู่ระหว่างการพิจารณาหากกฎหมายฉบับนี้บังคับใช้ได้ คาดว่าจังหวัดระยองจะมีเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันรักษาป่าและการฟื้นฟูป่า

(๖) ป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สำรวจสถานภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า จังหวัดระยอง มีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ๓๑,๗๔๙.๐๒ ไร่ มีพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งหมด ๙,๘๙๘.๘๐ ไร่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดระยอง เกิดจากการใช้ประโยชน์ ๑๑,๒๘๓.๕๗ ไร่

(๒) ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัดระยอง

๑. การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดระยอง มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น ๘ อำเภอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑-๔ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดระยอง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน			
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร /เมือง/ตำบล	อบต.
๑. เมืองระยอง	๕๑๔.๕๕๗	๑๔.๔๙	๑๒	๑๕	๘๔	๘	๗
๒. แกลง	๗๘๘.๔๖๓	๒๒.๒๐	๔๗	๑๕	๑๔๗	๘	๙
๓. บ้านค่าย	๔๘๙.๐๗๕	๑๓.๗๗	๒๐	๗	๖๖	๓	๕
๔. ปลวกแดง	๖๑๘.๓๔๑	๑๗.๔๑	๔๖	๖	๓๔	๒	๖
๕. บ้านฉาง	๒๓๘.๓๗๒	๖.๗๑	๒๗	๓	๒๐	๔	๑
๖. วังจันทร์	๓๙๕.๒๔๙	๑๑.๑๓	๗๐	๔	๒๙	๑	๔
๗. เขาชะเมา	๒๖๙.๙๕๐	๗.๖๐	๗๔	๔	๒๙	๑	๓
๘. นิคมพัฒนา	๒๓๘.๐๐๐	๖.๗๐	๒๐	๔	๓๐	๓	๒
รวม	๓,๕๕๑.๙๙๗	๑๐๐.๐๐		๕๘	๔๓๙	๓๐	๓๗

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง (ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔)

๒. ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๑- ๕ จำนวนประชากรของจังหวัดระยองปี ๒๕๖๔

อำเภอ	ประชากร					อัตราการเพิ่มประชากร (เฉลี่ยร้อยละต่อปี)				ความหนาแน่น ของประชากร (คน /ตร.กม.)
	2560	2561	2562	2563	2564	2561	2562	2563	2564	
เมืองระยอง	278,814	281,980	284,832	285,685	288,773	1.13	1.01	0.30	1.08	560.72
บ้านฉาง	73,022	74,811	76,106	76,615	77,393	2.42	1.72	0.67	1.01	325.18
แกลง	130,825	131,060	131,305	130,459	130,539	0.18	0.19	-0.65	0.06	165.65
วังจันทร์	26,021	26,086	26,093	26,065	26,069	0.25	0.03	-0.11	0.01	65.99
บ้านค่าย	66,645	67,628	68,707	69,537	70,537	1.46	1.58	1.20	1.43	144.24
ปลวกแดง	64,843	68,533	72,530	75,524	78,531	5.53	5.67	4.05	3.98	127.07
เขาชะเมา	23,879	23,812	23,775	23,669	23,649	-0.28	-0.16	-0.45	-0.08	87.58
นิคมพัฒนา	47,187	49,406	51,405	53,970	56,392	4.60	3.97	4.87	4.48	236.94
รวมยอด	711,236	723,316	734,753	741,524	751,343	1.68	1.57	0.92	1.32	211.52

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง (ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔)

ปี ๒๕๖๔ พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรโดยเฉลี่ยทุกอำเภอร้อยละ ๑.๓๒ กระจายตัวอยู่ในอำเภอเมืองระยองมากที่สุด จำนวน ๒๘๘,๗๗๓ รองลงมาคือ อำเภอแกลง อำเภอปลวกแดง และอำเภอบ้านฉาง จำนวน ๑๓๐,๕๓๙ คน, ๗๘,๕๓๑ และ ๗๗,๓๙๓ คน ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาชะเมา จำนวน ๒๓,๖๔๙ คน จากการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดระยองที่ครอบคลุมพื้นที่ ๘ อำเภอพบว่า การเปลี่ยนแปลงของประชากรในพื้นที่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ประชากรในเขตเมืองระยองมีความหนาแน่นมากอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานในการทำงานเข้าสู่เมืองระยองมากขึ้นเนื่องจากแหล่งอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่เมืองระยองทำให้เกิดความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่

(๓) ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

เดิมชาวระยองส่วนใหญ่อาศัยตามบริเวณชายฝั่งทะเลและแม่น้ำ ประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรรมเป็นหลักต่อมาเมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจำนวนมากทั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรมและนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม มีแรงงานจากต่างจังหวัดหลั่งไหลเข้ามาในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ลักษณะทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น

1) ด้านสังคม มิติสถานการณ์เชิงกลุ่มเป้าหมาย (Target based)

สถานการณ์เด็ก ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอาศัยอยู่กับครอบครัวยากจน/ ยากลำบาก นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มวัยเด็กที่รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร

สถานการณ์เยาวชน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดเหล้า/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มเยาวชนที่รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหา เยาวชนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์

สถานการณ์วัยแรงงาน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดเหล้า/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มวัยแรงงานที่รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาวัยแรงงานพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์

สถานการณ์ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอาศัยอยู่กับครอบครัวยากจน/ ยากลำบาก นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุที่รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการไม่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

สถานการณ์ครอบครัว ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของครอบครัวที่รองลงมา คือ ครอบครัวที่มีการกระทำความรุนแรงต่อกัน และครอบครัวที่ดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน

สถานการณ์ชุมชน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนชุมชนที่มีปัญหาสังคมกับปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนร้านขายเหล้า/ บุหรี่ที่มีอยู่ในชุมชน และพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น ลานกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย ในขณะที่สถานประกอบการเจริญในชุมชน เช่น ร้านคาราโอเกะ สนุกเกอร์ ร้านเกมส์ ฯลฯ มีจำนวนลดลง

มิติสถานการณ์เชิงประเด็นสังคม (Issue based)

ลำดับที่ 1 ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน รองลงมา คือ ผู้สูงอายุ และเยาวชน

ลำดับที่ 2 ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ แรงงาน

ลำดับที่ 3 ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ

ลำดับที่ 4 ปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน

ลำดับที่ 5 ปัญหาคนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ วัยแรงงาน และเยาวชน

ลำดับที่ 6 ปัญหาเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร

มิติสถานการณ์เชิงพื้นที่ (Area based)

- (1) อำเภอแกลง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ
- (2) อำเภอนิคมพัฒนา ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาคนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์
- (3) อำเภอปลวกแดง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหา การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน
- (4) อำเภอเขาชะเมา ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน
- (5) อำเภอบ้านค่าย ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- (6) อำเภอบ้านฉาง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- (7) อำเภอเมืองระยอง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ
- (8) อำเภอวังจันทร์ ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากประเด็นปัญหาด้านสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาด้าน การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีการกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงผลการพัฒนาที่ยังกระจายไปไม่ถึงทั่วถึง แม้ว่าจังหวัดระยองจะมีเศรษฐกิจเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ และมีรายได้ต่อหัวประชากรในระดับสูง แต่ในขณะเดียวกันผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ายังมีประชากรบางส่วนที่มีความยากจน/ ยากลำบาก ถูกทอดทิ้ง ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง และไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ อีกทั้งมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ติดเหล้า ติดเกมส์ ติดการพนัน ติดยาเสพติด มั่วสุมสร้างความเดือดร้อนรำคาญ ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น การตั้งครุภักก่อนวัยอันควร การกระทำความรุนแรง ฯลฯ ส่งผลต่อคุณภาพประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยแรงงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

๒) ด้านวัฒนธรรม

๑. ศิลปะและวัฒนธรรม มีหลักฐานปรากฏทั้งในด้านศิลปะ โบราณคดี อารยธรรม ตลอดจนมรดกด้านวัฒนธรรมต่างๆ จำนวนมาก ที่ชาวจังหวัดระยองจะต้องร่วมมือกันรักษามรดกและสืบสานความเจริญรุ่งเรืองไว้

๒. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ถึงแม้ที่บุคคลภายนอกส่วนใหญ่มองว่าเป็นเมืองอุตสาหกรรมแต่ความเป็นจริงแล้วเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาหลายพันปี โบราณสถานที่สำคัญและกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ วัดบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง วัดลุ่ม (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง อุโบสถเก่าวัดโชติ (ทิมธาราม) อำเภอเมือง วัดราชบัลลังก์ อำเภอแกลง วัดนาตาขวัญ อำเภอเมือง วัดสมมติเทพฐานานาราม อำเภอแกลง วัดอุดมธัญญาวาส อำเภอแกลง วัดตะพงโน อำเภอเมืองและวัดเก้ง (เป็นเจดีย์เก่า) ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตโรงพยาบาลระยอง อำเภอเมือง ซึ่งในแต่ละแห่งจะมีวิหาร โบสถ์และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก

๓. ภาษาและวรรณกรรม คนระยองมีเสียงพูดและความหมายของคำพูดที่แปลกไปจากจังหวัดอื่นอยู่มาก ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวระยองแม้แต่นักแสดงก็พยายามจะนำไปเผยแพร่

เลียนแบบสำเนียงและคำที่ใช้ในชนบทแต่ก็ยากที่จะเหมือนชาวจังหวัดระยองที่ใช้ภาษาถิ่นของ ชาวระยองส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลงและอำเภอเมืองบางส่วน

๔. ขนบธรรมเนียมประเพณี มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลางและยังมีธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ เช่น ประเพณีแห่นางแมว ประเพณีแข่งเรือยาวประเพณีปักเเหลวหรือการบูชาแม่โพสพ การทำบุญลาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง ฯลฯ และมีประเพณีที่ถือได้ว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือ ประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง

๕. ศิลปะการแสดงท้องถิ่น ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และสามารถแสดงในงานต่างๆ ได้ เช่น การรำโทน ลำตัด ลิเกของชาวอำเภอแกลง การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอนและยังมีศิลปะการแสดงประยุกต์ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย ได้แก่ การแสดงหนังตะลุงคนของชาวอำเภอบ้านค่าย ขณะนี้การแสดงของจังหวัดระยองได้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เช่น การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัด การแสดงหนังตะลุงคน

๖. ศาสนา ประชาชนชาวระยองมีความยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ตลอดมา ประชาชนร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลามร้อยละ ๔ และศาสนาคริสต์ร้อยละ ๑ ตามลำดับ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ วัด ๒๗๔ แห่ง สำนักสงฆ์ ๒๗ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๒ แห่ง มัสยิด ๙ แห่ง พระภิกษุ ๒,๕๐๔ รูป สามเณร ๓๗๙ รูป

(๔) ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑) ทางบก

ระบบการคมนาคมทางบกเป็นระบบที่สำคัญที่สุดของจังหวัดโดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรม เพราะเป็นตัวเชื่อมการติดต่อทั้งทางเรือและทางรถไฟ มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างจังหวัด เข้าสู่อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านทำให้การสัญจรและการขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ถนนสำคัญที่สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดระยองได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สายเก่า) เป็นเส้นทางจากกรุงเทพฯ ผ่านบางปู-อำเภอบางปะกง-บางแสน-ศรีราชา-พัทยา-หาดจอมเทียน-สัตหีบ-บ้านฉาง จนถึงอำเภอเมืองระยอง

รวมระยะทางทั้งสิ้น ๒๒๐ กิโลเมตรเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและวัตถุดิบจากภาคต่างๆ ที่จะมายังจังหวัดระยอง ปัจจุบันสภาพการจราจรแออัด ผิวจราจร ๔ ช่องทาง ๖ ช่องทาง และ ๘ ช่องทางตามสภาพพื้นที่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (ถนนบางนา-ตราด) เป็นเส้นทางที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ทางหลวงสายนี้จะเริ่มต้นตรงจุดทางด่วนด่านเฉลิมนคร บางนาผ่านบางพลี-บางบ่อ จังหวัด สมุทรปราการ และเชื่อมทางหลวงหมายเลข ๓ ที่ กม.ที่ ๗๐ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นผู้ใช้รถจะผ่านเส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ ๑ รวมระยะทาง ๒๒๐ กิโลเมตร ผิวจราจร ๔ ช่องทาง ๖ ช่องทาง และ ๘ ช่องทางตามสภาพพื้นที่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๖ (บายพาส ๓๖) เริ่มต้นที่ กม.๑๔๐ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ต่อยังจังหวัดระยองด้วยระยะทางเพียง ๗๐ กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น ๒๑๐ กิโลเมตร ผิวจราจรได้รับการขยายเป็น ๖ ช่องทางจราจรแล้วในปัจจุบัน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๔ (สายบ้านบึง-แกลง) จุดเริ่มต้นที่จังหวัดชลบุรี ผ่านอำเภอบ้านบึง-หนองใหญ่-อำเภอวังจันทร์และสิ้นสุดที่อำเภอแกลง ระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตร ผิวจราจร ๔ ช่องทาง เหมาะสำหรับผู้ที่เดินทางมายังอำเภอแกลงหรือเดินทางไปยังจันทบุรีหรือตราด

- ทางหลวงหมายเลข ๗ (มอเตอร์เวย์) เริ่มต้นที่ถนนพัฒนาการ เขตประเวศ กรุงเทพฯ สิ้นสุดที่ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง ระยะทาง ๑๓๕ กิโลเมตร จากนั้น

๑. ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๖ ระยะทางอีก ๔๐ กิโลเมตร จะถึงจังหวัดระยอง รวมระยะทาง ๑๗๕ กิโลเมตร ในปี ๒๕๖๒

๒. ใช้ช่วงต่อทางหลวงหมายเลข ๗ (มอเตอร์เวย์) ช่วงจากพัทยายังที่อำเภอบ้านฉาง ระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร

๒) ทางรถไฟ

มีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นเส้นทางที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงาน ในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง แต่ไม่นิยมใช้บริการเนื่องจาก มีค่าใช้จ่ายสูงและระยะทางไม่ไกล ในอนาคตจะเปลี่ยนสภาพเป็นรถไฟความเร็วสูงและรถไฟทางคู่

๓) ทางอากาศ

สนามบินอู่ตะเภา ภายในมีท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา ตั้งอยู่พื้นที่ตำบลพล อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ห่างจากจังหวัดระยองประมาณ ๓๐ กิโลเมตรและห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๑๙๐ กิโลเมตร เป็นท่าอากาศยานภายใต้การดูแลของกองทัพเรือ ภายหลังเหตุการณ์ปิดสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง และการเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รัฐบาลได้เห็นความจำเป็นในการเพิ่มศักยภาพในการรองรับผู้โดยสาร จึงได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดสร้างอาคารผู้โดยสารหลังใหม่ สนามบินอู่ตะเภาฯ สามารถรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ได้ ข้อมูล ณ กันยายน ๒๕๖๕ มีสายการบินที่เปิดบริการหลัก ได้แก่

๑. สายการบินไทยไลอ้อน แอร์ เส้นทางบินภายในประเทศ เส้นทางเชียงใหม่

๒. สายการบินบางกอกแอร์เวย์ เส้นทางบินในประเทศประกอบด้วย ภูเก็ต และเกาะสมุย

ทั้งนี้ ได้มีการปิดเส้นทางการบินอันเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ต่อเนื่องมาจนถึงปี ๒๕๖๕ ซึ่งในอนาคต จะมีสายการบินเปิดเส้นทางการบินทั้งในและนอกประเทศอีกจำนวนมาก ข้อมูลสถิติผู้โดยสารของสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓ เป็นต้นมา พบว่ามีจำนวนผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งผู้โดยสารขาเข้าและผู้โดยสารขาออก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์แห่งที่ ๓ เริ่มเป็นรูปธรรม มีสายการบินเปิดให้บริการมากขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นมา แสดงให้เห็นถึงนโยบายการพัฒนาสนามบินฯ ของรัฐบาล มีผลทำให้มีจำนวนเที่ยวบิน และผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่ทั้งนี้ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนผู้โดยสารลดลงมาก เนื่องจากการปิดเส้นทางการบินอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ต่อเนื่องมาจนถึงปี ๒๕๖๔ และปัจจุบัน

๔) ทางน้ำ

มีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดเปิดบริการให้แก่ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

๑) ท่าเทียบเรือสาธารณะ

(๑) ท่าเทียบเรือทั่วไป

บริษัท ไทยพรอสเพอริตี้ เทอร์มินอล จำกัด (TPT) มีพื้นที่ระยะที่ ๑ ทั้งหมด ๔๙-๓-๗๐ ไร่ มีความยาวหน้าท่า ๓๓๐ เมตร รับสินค้าได้ ๒๐,๐๐๐ ตัน/ลำเรือและ ๑๕๐ เมตร สำหรับเรือเล็ก

(๒) ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว

บริษัท ไทยแทงค์เทอร์มินัลจำกัด จำกัด (TTT) มีพื้นที่ระยะที่ ๑ ทั้งหมด ๑๘๑-๒-๘๗.๗ ไร่ มีความยาวหน้าท่า ๖๘๐ เมตร รับสินค้าได้ ๔๕,๐๐๐ ตัน/ลำเรือ

๒) ท่าเรือเฉพาะกิจ ผู้ลงทุนท่าเทียบเรือเฉพาะกิจมีทั้งสิ้น ๑๐ ราย ประกอบด้วย

(๑) บริษัท ปุ๋ยเอ็นเอฟซี จำกัด National Fertilizer Co., Ltd (NFC)

(๒) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด Maptaphut Industrial Terminal (MIT)

(๓) บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)

- (๔) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด(มหาชน)
- (๕) บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด
- (๖) บริษัท โกลว์ เอสพีพี๓ จำกัด
- (๗) บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด
- (๘) บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด
- (๙) บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด
- (๑๐) บริษัท ระยองเทอร์มินัล จำกัด

๓) ท่าเรือ ไออาร์พีซี ให้บริการเทียบเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ความยาวประมาณ ๑,๖๒๓ เมตร ประกอบด้วยท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ ๖ ท่า สามารถรับเรือได้ตั้งแต่ขนาด ๑,๐๐๐ – ๒๕๐,๐๐๐ ตัน

ในส่วนของท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว เป็นท่าเรือขนาดเล็ก อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเพ เช่น ท่าเรือนวลทิพย์ ท่าเรือศรีบ้านเพ ท่าเรือเทศบาลตำบลเพ ท่าเรือโชคกฤษดา ท่าเรืออุทยาน-แห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด เป็นต้น

(๕) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง

ภาพรวมจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปีพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๕ มีมูลค่า ๙๕๕,๑๑๙ ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม ๒๕,๘๘๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๒.๗๑) และสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีมูลค่ารวมสูง ๙๒๙,๒๓๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๗.๒๙) มีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร เท่ากับ ๙๐๔,๘๕๗ บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ ๑ ของประเทศ

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง (GPP) ๑๖ สาขา

ตารางที่ ๑-๖ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง (ณ ราคาประจำปี)

(Millions of Baht)

	๒๐๑๔	๒๐๑๕	๒๐๑๖	๒๐๑๗	๒๐๑๘	๒๐๑๙	๒๐๒๐ ^๑	๒๐๒๑ ^๒
Agriculture	๒๑,๐๕๙	๑๗,๘๔๙	๑๙,๗๐๑	๒๖,๒๒๘	๒๒,๖๒๖	๒๖,๑๑๙	๒๗,๕๒๖	๒๕,๘๘๓
Agriculture, forestry and fishing	๒๑,๐๕๙	๑๗,๘๔๙	๑๙,๗๐๑	๒๖,๒๒๘	๒๒,๖๒๖	๒๖,๑๑๙	๒๗,๕๒๖	๒๕,๘๘๓
Non-Agriculture	๘๔๔,๒๖๘	๘๒๔,๗๙๗	๘๕๕,๗๙๗	๙๔๓,๘๓๙	๑,๐๑๖,๓๓๓	๙๘๖,๗๘๐	๘๒๗,๕๒๕	๙๒๙,๒๓๖
Industrial	๗๓๔,๓๔๔	๗๐๑,๔๘๓	๗๒๑,๐๓๘	๗๙๕,๕๘๗	๘๕๕,๑๓๘	๘๑๙,๕๕๐	๖๗๐,๙๕๑	๗๕๖,๐๐๗
Mining and quarrying	๓๔๕,๒๐๘	๒๘๑,๙๔๕	๒๘๘,๗๑๑	๒๕๕,๖๕๔	๒๘๑,๘๐๓	๒๗๒,๔๐๑	๑๙๖,๕๕๕	๒๑๗,๓๕๒
Manufacturing	๓๓๗,๑๖๖	๓๗๑,๙๘๔	๔๑๓,๔๕๐	๔๖๔,๑๗๔	๔๖๙,๕๓๙	๔๕๑,๑๑๒	๓๙๗,๒๘๔	๔๖๕,๑๖๐
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	๔๙,๕๕๐	๔๕,๒๒๒	๕๖,๕๑๙	๗๓,๓๔๑	๑๐๐,๖๕๘	๘๙,๙๗๖	๖๙,๘๕๓	๖๕,๖๒๗
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	๒,๑๘๐	๒,๓๑๓	๒,๓๕๘	๒,๔๑๗	๓,๑๓๘	๖,๐๕๑	๗,๒๕๙	๗,๘๖๘
Services	๑๑๓,๙๒๔	๑๒๓,๓๑๔	๑๓๔,๗๕๙	๑๔๘,๒๕๒	๑๖๑,๑๙๕	๑๖๗,๒๔๐	๑๕๖,๕๗๔	๑๗๓,๒๒๙
Construction	๕,๗๘๖	๗,๘๒๐	๗,๖๑๓	๖,๙๓๑	๗,๕๗๘	๘,๔๔๑	๙,๘๔๔	๑๐,๔๖๕
Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycle	๕๕,๔๙๘	๖๐,๑๐๑	๖๖,๓๓๗	๗๖,๕๕๕	๘๑,๓๐๕	๘๓,๕๕๓	๗๔,๖๘๘	๘๖,๓๘๘
Transportation and storage	๑๔,๙๕๐	๑๔,๖๗๔	๑๗,๘๔๒	๑๙,๐๖๖	๒๒,๗๗๑	๒๓,๐๙๓	๒๑,๓๓๕	๒๓,๒๓๙
Accommodation and food service activities	๒,๕๖๕	๒,๙๔๕	๓,๒๐๘	๓,๕๕๒	๔,๐๔๖	๔,๔๓๗	๒,๙๘๔	๒,๗๙๑
Information and communication	๑,๒๖๘	๑,๕๓๕	๑,๕๗๗	๑,๖๘๖	๑,๙๔๖	๑,๙๖๘	๒,๑๖๒	๒,๙๙๔
Financial and insurance activities	๙,๘๓๖	๑๐,๔๒๓	๑๐,๙๐๔	๑๑,๔๗๑	๑๒,๐๖๗	๑๒,๙๔๕	๑๒,๙๘๖	๑๓,๘๒๙
Real estate activities	๔,๗๗๗	๕,๓๐๙	๕,๓๙๓	๕,๙๘๙	๖,๔๐๓	๗,๒๔๗	๗,๗๖๖	๘,๐๕๘
Professional, scientific and technical activities	๑,๑๑๔	๑,๑๕๗	๑,๑๖๖	๑,๐๘๗	๘๖๕	๑,๑๗๕	๑,๐๔๖	๑,๑๖๓
Administrative and support service activities	๓,๐๘๐	๓,๔๗๘	๓,๙๖๑	๔,๓๕๑	๕,๒๑๙	๔,๙๑๔	๔,๐๐๓	๔,๓๕๘
Public administration and defence; compulsory social security	๗,๑๘๓	๗,๑๒๖	๗,๗๕๕	๘,๐๓๙	๙,๐๖๓	๘,๖๔๖	๙,๐๓๘	๙,๐๕๐
Education	๓,๗๓๐	๓,๖๐๒	๓,๕๘๘	๓,๖๙๓	๓,๕๖๙	๓,๖๐๖	๓,๖๐๐	๓,๖๑๓
Human health and social work activities	๒,๖๑๐	๒,๗๓๕	๒,๙๒๓	๓,๐๙๒	๓,๖๑๔	๓,๘๒๙	๓,๙๙๙	๔,๓๕๒
Arts, entertainment and recreation	๔๖๑	๒๗๕	๓๓๗	๔๒๕	๔๕๗	๕๗๒	๓๙๑	๔๑๐
Other service activities	๒,๐๖๖	๒,๑๓๔	๒,๒๕๕	๒,๒๘๔	๒,๒๙๑	๒,๘๑๔	๒,๗๓๔	๒,๕๑๙
Gross provincial product (GPP)	๘๖๙,๓๒๗	๘๔๒,๖๔๖	๘๗๕,๔๙๘	๙๗๐,๐๖๗	๑,๐๓๘,๙๕๙	๑,๐๑๒,๘๙๙	๘๕๕,๐๕๑	๙๕๕,๑๑๙
GPP Per capita (Baht)	๙๘๑,๕๓๓	๙๓๔,๑๓๗	๙๕๐,๓๑๙	๑,๐๑๗,๒๓๕	๑,๐๖๐,๕๗๑	๑,๐๐๗,๕๗๐	๘๒๙,๖๕๗	๙๐๔,๘๕๗
Population (๑,๐๐๐ persons)	๘๘๖	๙๐๒	๙๒๑	๙๕๔	๙๘๐	๑,๐๐๕	๑,๐๓๑	๑,๐๕๖

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ตารางที่ ๑-๗ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง (ณ ราคาคงที่)

(Millions of Baht)

	๒๐๑๔	๒๐๑๕	๒๐๑๖	๒๐๑๗	๒๐๑๘	๒๐๑๙	๒๐๒๐ ^๑	๒๐๒๑ ^๒
Agriculture	๑๒,๓๑๗	๑๐,๔๔๒	๑๐,๓๔๗	๑๒,๑๐๑	๑๐,๘๖๘	๑๑,๑๓๑	๑๑,๐๓๗	๑๐,๔๖๐
Agriculture, forestry and fishing	๑๒,๓๑๗	๑๐,๔๔๒	๑๐,๓๔๗	๑๒,๑๐๑	๑๐,๘๖๘	๑๑,๑๓๑	๑๑,๐๓๗	๑๐,๔๖๐
Non-Agriculture	๔๔๙,๖๔๗	๔๖๗,๖๒๔	๔๘๓,๓๘๑	๕๑๐,๑๘๕	๕๑๐,๙๐๘	๕๐๘,๕๐๘	๔๗๙,๓๖๔	๔๘๗,๓๑๗
Industrial	๓๗๔,๓๙๑	๓๘๘,๓๗๗	๔๐๐,๘๒๗	๔๒๑,๓๕๖	๔๑๗,๐๘๙	๔๑๒,๐๘๓	๓๘๗,๘๒๓	๓๘๖,๙๒๐
Mining and quarrying	๑๕๓,๘๔๓	๑๕๕,๔๘๖	๑๕๘,๖๘๓	๑๕๗,๘๒๖	๑๕๑,๘๗๑	๑๕๒,๗๔๓	๑๓๒,๗๘๓	๑๒๔,๐๐๕
Manufacturing	๑๘๖,๑๗๔	๑๙๘,๔๔๕	๒๐๔,๓๙๑	๒๑๘,๙๔๑	๒๑๑,๔๗๙	๒๐๓,๙๖๕	๒๐๑,๐๘๑	๒๐๙,๕๕๗
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	๓๔,๑๕๗	๓๕,๐๘๘	๓๙,๑๒๙	๔๕,๒๒๗	๔๕,๔๓๙	๔๖,๔๓๒	๔๑,๗๕๖	๔๗,๖๖๔
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	๑,๒๑๗	๑,๓๓๗	๑,๔๙๗	๑,๕๑๖	๒,๐๕๐	๔,๐๐๙	๔,๗๙๓	๔,๙๔๓
Services	๗๖,๔๕๕	๘๐,๘๐๖	๘๔,๒๘๒	๙๐,๘๖๕	๙๖,๖๒๓	๙๙,๙๑๓	๙๔,๙๕๐	๑๐๔,๒๒๓
Construction	๓,๙๑๕	๕,๔๗๔	๕,๔๕๙	๔,๘๙๓	๕,๒๖๔	๕,๘๒๘	๖,๘๗๖	๗,๒๓๓
Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycle	๓๕,๐๘๐	๓๗,๒๖๑	๓๙,๑๖๔	๔๓,๗๓๕	๔๕,๒๙๕	๔๖,๐๗๖	๔๑,๔๖๔	๔๘,๒๙๙
Transportation and storage	๙,๖๑๖	๙,๒๓๑	๙,๗๒๖	๑๐,๕๐๘	๑๒,๒๓๐	๑๒,๘๔๓	๑๒,๕๕๑	๑๒,๙๗๓
Accommodation and food service activities	๒,๒๓๑	๒,๔๔๖	๒,๕๑๐	๒,๖๕๓	๒,๘๖๙	๓,๐๓๐	๒,๑๙๗	๒,๐๔๒
Information and communication	๑,๗๑๖	๒,๐๙๘	๒,๐๐๖	๒,๒๑๓	๒,๖๐๓	๒,๖๔๖	๒,๙๒๒	๔,๐๖๗
Financial and insurance activities	๖,๒๓๕	๖,๖๐๐	๖,๘๓๓	๗,๒๘๙	๗,๕๖๗	๘,๑๗๘	๘,๕๒๘	๙,๐๔๘
Real estate activities	๔,๘๓๐	๕,๓๒๖	๕,๔๔๐	๖,๐๕๓	๖,๔๓๕	๗,๒๓๗	๗,๖๘๒	๗,๙๔๗
Professional, scientific and technical activities	๘๕๒	๘๙๔	๙๐๓	๘๓๐	๖๕๔	๘๘๖	๗๙๑	๘๕๗
Administrative and support service activities	๒,๑๓๕	๒,๔๓๘	๒,๗๗๙	๓,๐๐๘	๓,๕๖๙	๓,๓๔๒	๒,๗๒๘	๒,๘๗๗
Public administration and defence; compulsory social security	๔,๔๙๒	๔,๒๘๘	๔,๔๘๒	๔,๕๐๑	๔,๙๓๗	๔,๖๐๓	๔,๗๒๔	๔,๖๒๒
Education	๒,๑๒๐	๑,๙๕๐	๑,๘๘๓	๑,๘๙๐	๑,๗๘๖	๑,๗๗๐	๑,๗๔๔	๑,๗๒๓
Human health and social work activities	๑,๙๑๐	๑,๙๓๖	๑,๙๙๖	๒,๐๕๖	๒,๓๕๓	๒,๔๔๙	๒,๕๑๙	๒,๖๘๕
Arts, entertainment and recreation	๓๕๘	๒๒๑	๒๘๕	๓๕๙	๓๘๔	๔๘๓	๓๒๘	๓๔๓
Other service activities	๑,๕๓๔	๑,๘๘๙	๑,๖๗๖	๑,๖๘๘	๑,๖๖๕	๒,๐๓๕	๒,๐๐๑	๑,๘๒๔
Gross provincial product (CVMs)	๔๖๑,๒๗๔	๔๗๗,๕๖๙	๔๙๓,๒๒๘	๕๒๑,๘๔๔	๕๒๑,๑๒๕	๕๑๙,๐๐๕	๔๘๙,๙๑๔	๔๙๖,๙๕๖

Note : Chain volume series are not additive. The sum of the components will thus not be equal to the shown totals.

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดระยอง แบ่งรายภาค ดังนี้

(๑) ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๒.๗๑ สินค้าที่สำคัญ ได้แก่ทุเรียน ยางพารา สับปะรด และมันสำปะหลัง

(๒) ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๗๙.๑๕ ซึ่งมาจาก

๑) ภาคการผลิต โดย ๓ อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี ผลิตภัณฑ์ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม

๒) เหมืองแร่และเหมืองหิน ซึ่งร้อยละ ๙๙ คือ การขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ (น้ำมันดิบ)

๓) ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ

(๓) ภาคบริการ ร้อยละ ๑๘.๑๔ ได้แก่ การขายส่ง ขายปลีก และด้านการท่องเที่ยว (การขนส่ง โรงแรม และภัตตาคาร)

(๕) ข้อมูลด้านแรงงานของจังหวัดระยอง

สถานการณ์แรงงานของจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๔ จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในจังหวัดระยอง ของสำนักงานสถิติจังหวัดจังหวัดระยอง พบว่า

จังหวัดระยองมีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานหรือผู้ที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๗๗๔,๓๙๓ คน จำแนกเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๕๗๘,๕๗๘ คน ประกอบด้วยผู้มีงานทำ ๕๗๒,๔๓๘ คน ผู้ว่างงาน ๕,๘๔๐ คน และผู้รอฤดูกาล ๒๕๐ คน และเป็นผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ๑๙๕,๘๑๕ คน

การมีงานทำ มีผู้มีงานทำ จำนวน ๕๗๒,๔๓๘ คน พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม ๖๗,๖๐๑ คน (ร้อยละ ๑๑.๘๑) ทำงานนอกภาคเกษตร ๕๐๔,๘๓๗ คน (ร้อยละ ๘๘.๑๙) โดยทำงานในอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด ๒๑๓,๓๘๙ คน (ร้อยละ ๔๙.๓๖) รองลงมา ได้แก่ การขายส่งการขายปลีก ๘๐,๒๙๙ คน (ร้อยละ ๑๔.๙๑) และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน ๑๔๒,๒๙๒ คน (ร้อยละ ๒๔.๘๖)

การว่างงาน จังหวัดระยองมีผู้ว่างงาน จำนวน ๕,๘๔๐ คน หรือมีอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๐๒ ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาลดลงร้อยละ ๐.๓ และเพศชายมีอัตราการว่างงานสูงกว่าเพศหญิง คือ ร้อยละ ๐.๖๗ (๓,๘๗๗ คน) ในขณะที่เพศหญิงมีอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๓๕ (๒,๐๑๓ คน)

แรงงานนอกระบบ มีผู้ทำงานในแรงงานนอกระบบ จำนวน ๒๐๒,๕๖๙ คน หรือร้อยละ ๓๕.๓๒ ของประชากรที่มีงานทำ โดยส่วนใหญ่จะทำงานนอกภาคเกษตรจำนวน ๑๔๑,๓๖๓ คน (ร้อยละ ๖๙.๗๙) ในภาคเกษตร จำนวน ๖๑,๒๐๖ คน (ร้อยละ ๓๐.๒๑) อุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกระบบสูงสุด คือ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซม ยานยนต์ฯ จำนวน ๕๒,๒๖๙ คน (ร้อยละ ๓๖.๙๘) รองลงมา คือ กิจการโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน ๒๖,๓๖๒ คน (ร้อยละ ๑๘.๖๕) ส่วนอาชีพที่มีการทำงานนอกระบบสูงสุด คือ พนักงานบริการ และพนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน ๗๓,๔๔๘ คน (ร้อยละ ๓๖.๒๖) สำหรับด้านการศึกษาแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน ๕๖,๘๑๒ คน (ร้อยละ ๒๘.๐๕)

(๖) ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดระยอง

๑) ขยะมูลฝอย

จังหวัดระยองกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด คือ “จังหวัดระยองมีการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อย่างถูกหลักวิชาการ และเกิดประโยชน์สูงสุด”

จังหวัดระยองมี มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยถูกหลักสุขาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ แห่ง ได้แก่ ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พื้นที่ประมาณ ๔๒๙ ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ ๒๕๐ ตัน/วันรูปแบบครบวงจร ทำปุ๋ยหมัก และนำวัสดุไปรีไซเคิล ๒) เทศบาลนครระยอง พื้นที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ ๑๐๕ ตัน/วันรูปแบบเทกอง ๓) เทศบาลตำบลเมืองแกลง พื้นที่ประมาณ ๘๐ ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ ๕๑ ตัน/วันมีการคัดแยกขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ย เลี้ยงสัตว์ และหมักแก๊ส

ชีวภาพและระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน แต่ปัจจุบันระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลนครระยองและเทศบาลตำบลเมืองแกลงใกล้จะเต็มแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงฟื้นฟูและพัฒนาประสิทธิภาพระบบให้สามารถรองรับขยะที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ

๒) ภัยธรรมชาติและสาธารณภัยต่างๆ

สำหรับการเกิดภัยธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดระยองที่ผ่านมาไม่น้อยมากและมีเป็นบางพื้นที่สำหรับสถานการณ์ภัยธรรมชาติและสาธารณภัยต่าง ๆ ในพื้นที่มีดังนี้

๑. ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง (อุบัติเหตุจราจรทางถนน) ความรุนแรงและจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากช่วงระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมาเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - ๑๙ ซึ่งมีการประกาศเคอร์ฟิวงดการเดินทางระหว่างเมือง ทำให้การสัญจรผ่านจังหวัดลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่เริ่มมีการผ่อนปรนการเดินทางนำไปสู่การสัญจรที่มากขึ้นทั้งจากภาคการท่องเที่ยว เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการขนส่ง อาจทำให้แนวโน้มอุบัติเหตุทางถนนเพิ่มขึ้นได้แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดระยองโดยความร่วมมือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการณรงค์ และการออกมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดทั้งถนนสายหลัก (ถนนสาย ๓๖ และ ถนนสุขุมวิท) และถนนสายรองต่าง ๆ ควบคู่กับการปรับปรุงทางกายภาพ เช่น ผิวจราจร การปิดจุดกลับรถที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และการเพิ่มป้ายจราจรในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง

๒. ภัยจากอุทกภัย จังหวัดระยองมีแม่น้ำระยองและลำคลองเป็นทางรวมน้ำจากแหล่งต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อไหลลงสู่ทะเล ดังนั้น เมื่อเกิดสภาวะฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน ประกอบกับการเกิดสภาวะน้ำป่าไหลหลาก ทำให้เกิดสภาวะน้ำไหลล้นตลิ่งและท่วมในพื้นที่บริเวณตลิ่งและที่ลุ่ม นอกจากนี้ การใช้ที่ดินของราษฎรในพื้นที่ เช่น การถมที่ การบุกรุกป่าต้นน้ำเพื่อทำสวนยาง และการสร้างอาคารรุกล้ำลำน้ำ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาอุทกภัยรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณคลองทับมา ความรุนแรง และจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ประกอบกับการเติบโตของเมืองและภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดระยองที่รวดเร็ว ส่งผลให้แนวโน้มการถมที่และการใช้ประโยชน์พื้นที่เดิมที่เคยเป็นพื้นที่รับน้ำ ทำให้พื้นที่รับน้ำมีจำนวนลดลง ประกอบกับพื้นที่เมืองและพื้นที่อุตสาหกรรมหลายแห่งตั้งขวางทิศทางการไหลของน้ำ ทำให้การระบายของน้ำในพื้นที่เมืองในหลายอำเภอของระยองทำได้ช้า เกิดสภาวะน้ำท่วมขังมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดระยอง โดยความร่วมมือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนได้มีการประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาทั้งระยะสั้น เช่น การนำเครื่องสูบน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจากศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๑๗ มาประจำจุดที่น้ำท่วมขังซ้ำซาก เป็นต้น และในระยะยาว เช่น การขุดลอกคูคลองพื้นที่รับน้ำก่อนเข้าฤดูฝน และการพิจารณาร่วมกับสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง ในการวางแผนทางการไหลของน้ำจากแผ่นดินสู่ทะเลให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นต้น

๓. ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วาตภัย) จังหวัดระยองตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตลอดแนว ๑๐๕ กิโลเมตร เกิดพายุที่สร้างความเสียหายอยู่บ้าง แต่ไม่มากนักซึ่งเป็นไปตามฤดูกาล ส่วนใหญ่จะสร้างความเสียหายแก่บ้านเรือนและสวนผลไม้ของประชาชน ความรุนแรง และจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดที่มีทั้งแนวเขาสูง และชายฝั่งทะเลส่งผลให้ทิศทางการพัดของลมบกและลมทะเลเกิดได้ง่าย มีความรุนแรงสูง แต่จะเกิดในช่วงเวลาสั้น ๆ ทั้งนี้ จังหวัดระยองโดยความร่วมมือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนได้มีการประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาทั้งระยะเร่งด่วน เช่น การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓) โดยมี

การช่วยเหลือในหลายส่วน เช่น กรณีบ้านเรือนเสียหายจากสาธารณภัยค่าซ่อมแซมที่พักอาศัยประจำครั้งละไม่เกิน ๔๙,๕๐๐ บาท เป็นต้น

๔. ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย จังหวัดระยองมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก โดยเฉพาะปิโตรเคมีและสารเคมี ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่มาบตาพุด แต่กระนั้นก็ตามจำนวนการเกิดอุบัติเหตุและสารเคมีและวัตถุอันตรายมีจำนวนไม่มากนักเนื่องจากการระมัดระวังเป็นอย่างดีทั้งในการผลิตและการขนส่ง ความรุนแรง และจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมในกลุ่มปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และวัสดุพอลิเมอร์ ควบคู่กับการขนส่งสารเคมีทางถนน ที่เพิ่มการเกิดอุบัติเหตุด้านสารเคมี หรือการขนถ่ายน้ำมันดิบจากทะเลสู่ชายฝั่งที่เกิดอุบัติเหตุและการรั่วไหลส่งผลให้โอกาส และความเสี่ยงต่อการเกิดภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายมีมากขึ้น และรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จังหวัดระยองได้มีการซ้อมแผนเผชิญเหตุภัยจากสารเคมีน้ำมันดิบรั่วไหล การซ้อมแผนแนวท่อและประสานการขอรับการสนับสนุนการระดมทรัพยากรการเข้าระงับเหตุอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อความรวดเร็วในการเผชิญเหตุ และส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประกอบการ และประชาชนให้น้อยที่สุด

๕. ภัยจากช้างป่าทำลายพืชไร่-พืชสวน ปัญหาช้างป่ามีอยู่ในพื้นที่อำเภอแกลง และอำเภอเขาชะเมา สถานการณ์ความขัดแย้งคนกับช้างป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง เริ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสาเหตุสำคัญได้แก่ การขยายพื้นที่เพื่อทำการเกษตรทับซ้อนกับอาณาเขตของช้างป่า การเพิ่มขึ้นและการเคลื่อนย้ายถิ่นของช้างป่า แหล่งน้ำและแหล่งอาหาร สาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งคนกับช้างป่าและชุมชนได้รับผลกระทบโดยตรงจากช้างป่าที่เข้ามากินหรือทำลายพืชผลทางการเกษตร สร้างความหวาดกลัวแก่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพกรีดยาง ทำสวน ทำไร่ และตัดไม้ยางพารา ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานเป็นอย่างมาก ความรุนแรง และจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มจำนวนมากขึ้นของช้างป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อภาคตะวันออก ๕ จังหวัด ด้วยปัญหาสภาวะโลกร้อนอันกระทบต่อจำนวนพืชอาหารช้าง และแหล่งน้ำที่น้อยลงสวนทางกับปริมาณช้างป่า ประกอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง มีการปลูกพืชที่เป็นอาหารช้าง เช่น ลองกอง กล้วย ขนุน ทุเรียน และสับปะรด เป็นต้น ส่งผลให้ช้างลงจากอุทยานมาหากิน และพักอาศัยในพื้นที่ชุมชนมากขึ้น

ทั้งนี้ จังหวัดระยองได้มีการประสานหาแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากช้างป่าอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นทั้งในส่วนของอาหารแนวทางป้องกัน เช่น การเพิ่มแหล่งอาหารตามธรรมชาติในพื้นที่อุทยานตามแนวทางของโครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ การสร้างแนวกันช้างตามธรรมชาติ และจากฝีมือมนุษย์ เป็นต้น รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองจ่ายเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓) ควบคู่กับการให้การช่วยเหลือทั้งในรูปแบบของมูลนิธิ/กองทุน เช่น กองทุนเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย สำนักนายกรัฐมนตรี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้น

๖) ภัยแล้ง พื้นที่ส่วนใหญ่มีปัญหาภัยแล้งอยู่ในระดับต่ำ มีบางส่วนโดยเฉพาะพื้นที่ๆ ห่างไกลแหล่งน้ำที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับปานกลางถึงระดับสูง โดยสถานการณ์ด้านการขาดแคลนน้ำแยกเป็นการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตร ความรุนแรง และจำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มน้อยลง/คงที่ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดระยองมีแหล่งน้ำธรรมชาติ (แม่น้ำสายหลัก ๓ สาย) อ่างเก็บน้ำ (๕ แห่ง) และลำน้ำหลายสาย (ลำคลอง ๕ สาย) ครอบคลุมพื้นที่ ๘ อำเภอ ทำให้โอกาสเกิดภัยแล้งจึงมีน้อย ทั้งนี้ จังหวัดระยองได้มีการเตรียมความพร้อมงานป้องกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้มีความพร้อม

หากเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง โดยมีการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในแต่ละพื้นที่ การจัดการชลประทาน การหาแหล่งน้ำบาดาลสำรอง เมื่อเกิดเหตุจึงมีความพร้อมรับมือสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และครอบคลุมทุกพื้นที่จังหวัด

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดระยอง

๑) ครั้วเรือนเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

อำเภอแกลง มีจำนวนครั้วเรือนเกษตรกรรม ๑๔,๕๒๓ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๘ ซึ่งมากที่สุด รองลงมาคืออำเภอบ้านค่าย ๗,๗๕๖ ครั้วเรือน เมืองระยอง ๖,๗๖๖ ครั้วเรือน วังจันทร์ ๕,๐๕๙ ครั้วเรือน ซึ่งอำเภอที่มีครั้วเรือนน้อยที่สุดคืออำเภอบ้านฉาง มีจำนวน ๑,๕๑๔ ครั้วเรือน

ตารางที่ ๑-๙ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรรมและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือน	จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรรม	ร้อยละจำนวนครั้วเรือนเกษตร/ครั้วเรือนทั้งหมด
๑. เมืองระยอง	๑๔,๕๒๓	๖,๗๖๖	๓.๓๙
๒. แกลง	๖๖,๙๙๙	๑๔,๕๒๓	๒๑.๖๘
๓. บ้านค่าย	๓๗,๗๒๗	๗,๗๕๖	๒๐.๕๖
๔. ปลวกแดง	๑๐๕,๘๘๖	๔,๑๙๙	๓.๙๗
๕. บ้านฉาง	๔๖,๘๘๕	๑,๕๑๔	๓.๒๓
๖. วังจันทร์	๑๓,๕๗๑	๕,๐๕๙	๓๗.๒๘
๗. เขาชะเมา	๑๑,๑๘๖	๔,๗๑๕	๔๒.๑๕
๘. นิคมพัฒนา	๔๖,๕๑๒	๒,๒๑๒	๔.๗๖
รวม	๕๒๘,๐๙๓	๔๖,๗๔๔	๘.๘๕

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดระยอง ๒๕๖๕

๒) การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่จังหวัดระยอง มีการใช้พื้นที่ทั้งหมด ๑,๒๒๑,๒๗๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ๘๑๕,๕๗๑ ไร่ เกษตรด้านอื่น ๆ ๔๓๙,๒๔๖ ไร่ พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก ๘๒,๑๐๓ ไร่ โดยอำเภอที่ใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการเกษตรมากที่สุดคืออำเภอแกลง บ้านค่าย และเมืองระยอง ตามลำดับ

ตารางที่ ๑-๑๐ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ร้อยละพื้นที่เกษตร)								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
		ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
๑. เมืองระยอง	๒๖๕,๒๖๗	๑,๔๕๖	๐.๕๕	๑๐๔,๘๘๓	๓๙.๕๔	๓,๐๘๐	๑.๑๑	๖๕,๑๓๕	๓๖.๑๓	๑๗๒,๔๔๖	๖๕.๐๑
๒. แกลง	๔๐๙,๗๔๓	๑,๘๙๐	๐.๔๖	๑๗๗,๔๗๔	๔๓.๓๑	๒,๖๒๕	๐.๖๗	๑๓๒,๘๐๘	๓๒.๘๔	๓๑๓,๖๖๑	๗๖.๔๓
๓. บ้านค่าย	๒๕๐,๑๙๔	๑๐,๘๓๓	๔.๓๓	๑๒๘,๗๖๖	๕๑.๔๕	๖,๘๓๒	๓.๑๙	๘๑,๐๕๐	๓๒.๘๒	๒๑๑,๗๘๙	๘๔.๖๕
๔. ปลวกแดง	๒๙๕,๘๕๐	๘	๐.๐๐	๑๑๕,๒๙๘	๓๘.๙๗	๒๔,๙๙๔	๘.๔๔	๑๑,๐๙๙	๓.๗๐	๑๓๑,๐๗๘	๔๔.๓๑
๕. บ้านฉาง	๑๒๐,๖๔๔	๐	๐.๐๐	๑๕,๑๓๔	๑๒.๕๔	๑๐,๕๘๘	๘.๖๖	๒๙,๓๙๒	๒๔.๓๗	๕๕,๑๑๔	๔๕.๗๔
๖. วังจันทร์	๑๗๖,๐๔๕	๗๕	๐.๐๔	๑๒๔,๙๙๐	๗๑.๐๐	๕,๖๑๔	๓.๑๗	๒๘,๙๕๖	๑๖.๔๕	๑๖๖,๙๗๓	๙๔.๓๓
๗. เขาชะเมา	๑๘๐,๔๓๖	๔๐๐	๐.๒๒	๑๑๒,๗๖๙	๖๒.๕๐	๓,๔๙๗	๒.๔๘	๒๔,๐๒๙	๑๓.๐๒	๑๖๗,๒๖๔	๙๒.๗๐
๘. นิคมพัฒนา	๑๖๙,๙๕๙	๗	๐.๐๐	๓๖,๒๘๗	๒๑.๓๕	๒๔,๘๗๓	๑๔.๖๒	๖๖,๗๗๘	๓๙.๖๖	๑๐๘,๘๘๙	๖๓.๘๒
รวม	๑,๘๖๘,๑๓๘	๑๔,๖๖๙	๐.๗๙	๘๑๕,๕๗๑	๔๓.๖๖	๘๒,๑๐๓	๔.๓๘	๔๓๙,๒๔๖	๒๓.๖๑	๑,๒๒๑,๒๗๑	๖๕.๓๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ๒๕๖๕

๓) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

จังหวัดระยอง มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภคและการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน ๕ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๕๘๙.๙๐ ล้าน ลบ.ม. และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ ๒๐๑,๗๐๐ ไร่ แบ่งเป็น ๓ ประเภทหลักๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรม มีจำนวน ๒ โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำดอกกราย

๒) โครงการชลประทานเพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ มีจำนวน ๖ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโงก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

๓) โครงการชลประทานเพื่อการเกษตร มี ๕ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโงก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

ตารางที่ ๑-๑๑ ข้อมูลโครงการขนาดใหญ่ของชลประทานระยอง

ชื่อโครงการ	ที่ตั้ง		ปริมาณการเก็บน้ำ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ		
อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล	ละหาร	ปลวกแดง	๑๖๓.๗๕	๓๖,๐๐๐
อ่างเก็บน้ำดอกกราย	แม่น้ำคู้	ปลวกแดง	๗๑.๔๐	๑,๒๐๐
อ่างเก็บน้ำคลองระโงก	ทุ่งควายกิน	แกลง	๑๙.๖๕	๗,๕๐๐
อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่	ละหาร	ปลวกแดง	๔๐.๐๐	๒๐,๐๐๐
อ่างเก็บน้ำประแสร์	ชุมแสง	วังจันทร์	๒๙๕.๐๐	๑๓๗,๐๐๐
รวม			๕๘๙.๘๐	๒๐๑,๗๐๐

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดระยอง ๒๕๖๕

การบริหารจัดการน้ำของจังหวัดระยอง แบ่งตามสภาพทางลุ่มน้ำ ๒ พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๘๐๐ ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ พื้นที่ลุ่มน้ำประแสร์ ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๕๐๐ ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำประแสร์ และอ่างเก็บน้ำคลองระโงก การขยายตัวในพื้นที่เศรษฐกิจในจังหวัดระยองอย่างรวดเร็ว สภาพความต้องการใช้น้ำ ประกอบด้วย

๑) ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ประเมินจากจำนวนประชากรกับอัตราการใช้น้ำของประชากร โดยทำการประเมินความต้องการในอนาคต ๕ ปี, ๑๐ ปี และ ๒๐ ปี จากการวิเคราะห์แนวโน้มของปริมาณประชากร โดยมีรายละเอียดดังนี้ ความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในปัจจุบัน ประมาณเท่ากับ ๑๔๘.๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และจะเพิ่มเป็น ๑๘๕.๗๕, ๒๒๒.๙๐ และ ๒๖๑ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ ๕ ปี, ๑๐ ปี และ ๒๐ ปีตามลำดับ

๒) ใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม โดยทำการประเมินความต้องการในอนาคต ๕ ปี, ๑๐ ปี และ ๒๐ ปี จากการวิเคราะห์แนวโน้มของการเจริญเติบโตด้านอุตสาหกรรมและแผนการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม โดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการโครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เพื่อต่อยอดการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งพื้นที่เป้าหมายหลักอยู่ในจังหวัดระยอง และเมื่อดำเนินการตามแนวทางและแผนการพัฒนาแล้ว แนวโน้มการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมจะมีการขยายตัวและเติบโตเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น โดยมีความต้องการใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรมเท่ากับ ๓๐๗.๓๖ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี

และจะเพิ่มเป็น ๓๑๖.๕๒ , ๓๒๕.๗๔ และ ๓๔๑.๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปีในระยะเวลา ๕ ปี, ๑๐ ปี และ ๒๐ ปี ตามลำดับ

๓) ใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ประเมินจากจำนวนผู้ท่องเที่ยวที่มาพักแรมในจังหวัดระยอง ซึ่งมีอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวทุกๆ ปี ดังนี้ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวปัจจุบัน เท่ากับ ๓.๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และจะเพิ่มเป็น ๔.๑๐ และ ๔.๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ ๕ และ ๑๐ ปี ตามลำดับ

๔) ใช้น้ำเพื่อการเกษตร ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ประเมินจากพื้นที่เกษตรกรรมฤดูฝน และฤดูแล้ง ทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานกับอัตราการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกต่อไร่ โดยความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตชลประทาน ประเมินจากพื้นที่ชลประทานที่มีในปัจจุบันและแผนในอนาคตจากการพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ซึ่งฤดูฝนเพาะปลูกเต็มพื้นที่ ส่วนฤดูแล้งพื้นที่เพาะปลูกร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ชลประทาน ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทาน ประเมินจากพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทานในปัจจุบันและคาดการณ์ว่าพื้นที่เพาะปลูกโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร สรุปได้ดังนี้ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร (ในเขตชลประทานรวมนอกเขตชลประทาน และกิจกรรมอื่น ๆ) เท่ากับ ๓,๕๘๔.๙๑ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร (ในเขตชลประทานรวมนอกเขตชลประทานและกิจกรรมอื่น ๆ) จะเพิ่มเป็น ๓,๖๖๗.๖๔ , ๓,๖๖๗.๖๔ และ ๓,๖๖๗.๖๔ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ ๕ ปี, ๑๐ ปี และ ๒๐ ปีตามลำดับ

๕) ใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศนันทายน้ำ ความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศนันทายน้ำ ประเมินโดยการเปรียบเทียบความต้องการน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศนันทายน้ำของกลุ่มน้ำหลัก โดยเปรียบเทียบพื้นที่ของจังหวัดระยองกับพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดระยอง จากผลการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศนันทายน้ำจังหวัดระยองเท่ากับ ๒๕.๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี

๔) ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดระยอง

(๔.๑) ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง

ตารางที่ ๑- ๑๒ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง

ชนิดพืช	รายละเอียด	ปี พ.ศ.				Source of Growth Rate (%)		
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ทุเรียน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๗๓,๖๕๐	๗๕,๖๔๖	๑๐๑,๐๓๔	๑๑๙,๓๗๓	๒.๗๑	๓๓.๕๖	๑๘.๑๕
	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	๖๔,๔๖๙	๖๖,๓๘๒	๖๘,๕๕๕	๗๓,๗๙๖	๒.๙๗	๓.๒๗	๗.๖๔
	ผลผลิตรวม (ตัน)	๑๐๘,๐๙๓	๑๑๔,๔๑๓	๑๒๐,๐๘๐	๑๔๙,๕๘๕	๕.๘๕	๔.๙๕	๒๔.๕๗
	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๑,๖๗๗	๑,๗๒๔	๑,๗๕๒	๒,๐๒๗	๒.๘๐	๑.๖๒	๑๕.๗๐
	ราคา (บาท/ก.ก.)	๙๙.๙๖	๘๘.๙๘	๑๐๙.๘๕	๑๐๒.๒๙	-	๑๔.๙๖	-๖.๘๘
	มูลค่า (บาท)	๑๐,๘๐๔,๙๗๖,๒๘๐	๑๐,๑๘๐,๔๖๘,๗๔๐	๑๓,๑๙๐,๗๘๘,๐๐๐	๑๕,๓๐๑,๐๔๙,๖๕๐	-๕.๗๘	๒๙.๕๗	๑๖.๐๐
ยางพารา	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๖๑๗,๐๔๒	๕๙๗,๘๒๐	๕๕๓,๔๕๕	๕๗๗,๑๗๒	-๓.๑๒	-๗.๔๒	๔.๒๙
	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	๕๑๒,๗๖๓	๕๐๑,๕๑๙	๔๖๖,๙๘๔	๕๐๖,๑๙๓	-๒.๑๙	-๖.๘๙	๘.๔๐
	ผลผลิตรวม (ตัน)	๑๐๑,๒๖๗	๑๐๐,๓๐๔	๙๕,๗๓๒	๑๑๗,๔๗๘	-๐.๙๕	-๔.๕๖	๒๒.๗๒
	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๑๙๗	๒๐๐	๒๐๕	๒๓๒	๑.๕๒	๒.๕๐	๑๓.๑๗
	ราคา (บาท/ก.ก.)	๓๕.๕๘	๓๙.๒๖	๕๐.๙๗	๓๔	๑๐.๓๔	๒๙.๘๓	-
	มูลค่า (บาท)	๓,๖๐๓,๐๗๙,๘๖๐	๓,๙๓๗,๙๙๕,๐๔๐	๔,๘๗๙,๔๖๐,๐๔๐	๓,๙๖๒,๕๓๒,๙๔๐	๙.๒๙	๒๓.๙๑	-
สับปะรดโรงงาน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๔๔,๐๒๘	๓๗,๖๓๒	๒๔,๖๙๔	๓๑,๕๖๖	-	-	๒๗.๘๓
	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	๓๐,๒๖๐	๒๗,๐๗๘	๒๓,๕๑๗	๒๗,๘๐๓	-	-	๑๘.๒๓
	ผลผลิตรวม (ตัน)	๑๘๗,๑๔๐	๑๔๘,๗๖๗	๑๓๘,๗๕๖	๑๔๑,๒๘๙	-	-๖.๗๓	๑.๘๓
	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๖,๑๙๕	๕,๔๙๖	๕,๙๐๐	๕,๐๘๒	-	๗.๓๕	-
	ราคา (บาท/ก.ก.)	๕.๘๕	๑๐.๔๒	๙.๓๐	๖.๙๘	๗๘.๑๒	-	-
	มูลค่า (บาท)	๑,๐๙๔,๗๖๙,๐๐๐	๑,๕๕๐,๑๕๒,๑๔๐	๑,๒๙๐,๔๓๐,๘๐๐	๙๘๖,๑๙๗,๒๒๐	๔๑.๖๐	-	-
มันสำปะหลัง	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๓๑,๓๒๘	๓๖,๙๘๔	๔๔,๐๖๑	๔๐,๗๗๕	๑๘.๐๕	๑๙.๑๔	-๗.๔๖
	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	๓๑,๒๗๒	๓๖,๕๙๕	๔๓,๐๑๐	๓๘,๐๔๖	๑๗.๐๒	๑๗.๕๓	๑๑.๕๔
	ผลผลิตรวม (ตัน)	๑๗๓,๗๓๖	๑๕๒,๑๖๒	๑๗๔,๗๐๕	๑๖๔,๓๕๕	-	๑๔.๘๒	-๕.๙๒
	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๕,๕๙๖	๔,๑๕๘	๔,๐๖๒	๔,๓๒๐	-๙.๕๓	-๒.๓๑	๖.๓๕
	ราคา (บาท/ก.ก.)	๒.๔๗	๒.๒๕	๒.๔๐	๒.๗๓	-๘.๙๑	๖.๖๗	๑๓.๗๕
	มูลค่า (บาท)	๔๒๙,๑๒๗,๙๒๐	๓๔๒,๓๖๔,๕๐๐	๔๑๙,๒๙๒,๐๐๐	๔๔๘,๖๘๙,๑๕๐	-	๒๐.๒๒	๗.๐๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง

จังหวัดระยองมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

๑. ยางพารา ในปี ๒๕๖๕ มีพื้นที่ปลูก ๕๗๗,๑๗๒ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๑๗,๔๗๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๒๓๒ กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่ารวม ๓,๙๖๒ ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๔ มีพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒๙ ผลผลิตรวม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๑๗ และมีมูลค่าลดลง ๙๑๖ ล้านบาท จากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตราคาตกต่ำลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๓๓.๘๒ และจากสถานการณ์โควิดในปีที่ผ่านมา จังหวัดระยองขาดแคลนแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชที่เพาะปลูกมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจสำคัญชนิดอื่นๆ เนื่องจากปลูกง่าย ไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามาก อีกทั้งสภาพทางภูมิประเทศ เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากฝนตก ผลผลิตจะออกสู่ตลาดน้อยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะหยุดกรีดยางเพื่อบำรุงรักษาต้นยางเพราะต้นยางเริ่มผลัดใบ

๒. ทูเรียน ในปี ๒๕๖๕ มีพื้นที่ปลูก ๑๑๙,๓๗๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๔๙,๕๕๕ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๒๗ กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่ารวม ๑๕,๒๕๗ ล้านบาท หากเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๘.๑๕ เนื่องจากทูเรียนมีราคาสูง จึงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกทูเรียน เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ทูเรียนยังเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัด การทำสวนทูเรียนเป็นอาชีพที่เกษตรกรยึดเป็นอาชีพมาช้านาน การปลูกทูเรียนกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอแกลง อำเภอเมืองระยอง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ และอำเภอบ้านค่าย มีเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทูเรียนประมาณ ๒๐,๐๐๐ ราย เฉลี่ยพื้นที่ปลูกประมาณ ๓-๕ ไร่/ครัวเรือน ระยะเวลาออกสู่ตลาดจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน-มิถุนายน แล้วแต่นิตพันธุ์ทูเรียนพันธุ์เบาจะเริ่มเก็บเกี่ยวก่อน คือ พันธุ์กระดุมและพันธุ์ชะนี ส่วนพันธุ์หนัก ได้แก่ พันธุ์ก้านยาว หมอนทอง จะแก่สุกปลายเดือนพฤษภาคม

๓. สับปะรดโรงงาน ในปี ๒๕๖๕ มีพื้นที่ปลูก ๓๑,๕๖๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๔๑,๒๘๙ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๕,๐๘๒ กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่ารวม ๙๘๖ ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา มีการปลูกมากขึ้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปลูกแซมในร่องยางพารา และ แปลงทูเรียนที่เพิ่งเริ่มปลูก ถึงแม้ราคาจะลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๒๔.๙๕ เกษตรกรก็ยังต้องการปลูก เนื่องจากเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย และมีการใช้ท่อนพันธุ์เดิมจากปีที่ผ่านมา ซึ่งจังหวัดระยองปลูกมากเป็นอันดับ ๒ ของประเทศรองจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประมาณ ๒๐% ของผลผลิตทั้งประเทศ) ผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งขายให้โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปเป็นสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด บางส่วน นำไปจำหน่ายเป็นผลไม้สดตามแผงจำหน่ายผลไม้ ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดระหว่างเดือนพฤศจิกายน - มกราคมและระหว่างเดือนเมษายน -กรกฎาคม

๔. มันสำปะหลัง ในปี ๒๕๖๕ มีพื้นที่ปลูก ๔๐,๗๗๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๖๔,๓๕๕ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๔,๖๕๔ กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่ารวม ๔๔๘ ล้านบาท หากเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพื้นที่ปลูกลดลงร้อยละ ๗ผลผลิตรวมลดลงร้อยละ ๕.๙๒ แต่ราคาเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๑๓.๗๕ จาภาวะราคาที่สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมาส่งผลให้เกษตรกรยังคงสนใจที่ปลูกมันสำปะหลังต่อ ทั้งนี้มันสำปะหลังเป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ปลูกมากในอำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์และอำเภอเมืองระยอง เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ระยอง ๕ เกษตรศาสตร์ ๕๐, ระยอง ๙๐, ระยอง ๖๐ และระยอง ๓ ตามลำดับ นิยมปลูกในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคมของทุกปี สามารถเก็บเกี่ยวได้เกือบตลอดทั้งปี ผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน และจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์

๕. เงาะ เป็นไม้ผลเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูก มีพื้นที่ปลูกเงาะมากเป็นอันดับ ๖ ของประเทศ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เงาะพันธุ์โรงเรียน รองลงมาคือ พันธุ์สีชมพู ฤดูกาลเพาะปลูกเริ่มในเดือนพฤษภาคม-สิงหาคมและเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

๖. มังคุด เป็นไม้ผลยืนต้นที่มีอายุยืน เป็นพืชเมืองร้อนสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด มังคุดระยองจะมีรูปทรงและสีส้มสวยงาม รสชาติ เป็นที่นิยมบริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับฉายาว่าเป็น “THE QUEEN OF FRUIT” พันธุ์มังคุดจะมีพันธุ์เดียวและไม่มีกรกลายพันธุ์โดยนิยมปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม-กันยายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

จะเห็นว่าจังหวัดระยองเป็นเมืองแห่งการเพาะปลูกโดยเฉพาะผลไม้ ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดระยองเป็นอย่างมาก ซึ่งในทุกอำเภอของจังหวัดระยองสามารถทำการเกษตรได้ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าว ปลูกผลไม้หรือพืชไร่อื่นๆ พื้นที่ปลูกไม้ผลทุกชนิด ทั้งนี้ในสถานการณ์ปัจจุบันมีแนวโน้มลดลงเกือบทุกชนิด ยกเว้นทุเรียน เนื่องจากในระยะหลังได้รับความนิยมและมีราคาสูง ส่วนยางพารายังเป็นพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด

(๔.๒) ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไก่และเป็ด เป็นผลเนื่องจากราคาเป็นสิ่งที่จูงใจและการได้รับการส่งเสริมเงินกู้จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น เงินกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้ช่วยเหลืออื่นๆ โดยจำนวนผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์แตกต่างกัน

เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ไก่ ซึ่งพบเกษตรกรเลี้ยงมากในอำเภอแกลงและเมืองระยอง ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ เป็ด ซึ่งพบเกษตรกรเลี้ยงมากในอำเภอปลวกแดง และอำเภอแกลง ตามลำดับ และเกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ แกะ แต่การปศุสัตว์ทั้งหมดถือว่าเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดข้างเคียง

ตารางที่ ๑-๑๓ ข้อมูลสัตว์เลี้ยงจำแนกรายอำเภอ ปีการผลิต พ.ศ. ๒๕๖๕

อำเภอ	ชนิดสินค้าปศุสัตว์ (ตัว)							
	โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	แพะ	แกะ	ไก่	เป็ด	นกกระทา
รวมยอด	๒๑,๐๗๐	๗๗๒	๑๔๖,๑๕๓	๙๘๒	๑๘๖	๔,๙๕๑,๗๙๙	๔๘๑,๐๕๐	๑,๒๔๐
เมืองระยอง	๖,๕๓๕	๑๕๙	๔๒,๕๘๙	๒๑๙	-	๑,๒๕๓,๐๙๔	๗๘,๖๘๒	๑,๒๐๐
บ้านฉาง	๑,๒๒๒	๕	๑๕	๓๐	๑๓	๖๘,๙๐๑	๒,๐๖๘	-
แกลง	๓,๐๔๖	๓๓๕	๕๔,๙๕๓	๑๒๗	๕๗	๒,๑๓๕,๒๓๙	๑๐๘,๘๐๖	-
วังจันทร์	๓๙๒	๑๐	๗,๔๖๒	๖๒	๓๑	๑๑๙,๒๕๐	๑๔,๑๖๐	-
บ้านค่าย	๘,๑๓๔	๑๐๗	๙,๔๗๐	๒๑๑	๐	๔๔๘,๘๔๑	๒,๑๔๙	๔๐
ปลวกแดง	๖๘๘	๑๓๘	๒๗,๓๑๑	๒๑๗	๓๕	๒๗๘,๘๕๒	๒๔๒,๕๕๐	-
เขาชะเมา	๑๖๔	๑	๓,๘๕๐	-	-	๖๘,๐๑๙	๓๐,๑๘๙	-
นิคมพัฒนา	๘๘๙	๑๗	๕๐๓	๑๑๖	๕๐	๕๗๙,๖๐๓	๒,๔๔๖	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระยอง

(๔.๓) ด้านการประมงของจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

อาชีพทำการประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมของประชาชนชาวระยอง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ส่งผลให้ท้องทะเลมีสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ และการที่มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ อาชีพประมงน้ำเค็มจึงเป็นอาชีพที่สำคัญ มีการทำประมงเชิงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน ประมงเรือเล็กตามแนวชายฝั่งทั่วไป รวมทั้งการทำประมงน้ำจืดและน้ำกร่อย เนื้อที่ทำประมงทะเลประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ไร่ เรือประมงพาณิชย์ ๘๑๐ ลำ เรือประมงพื้นบ้าน ๒,๖๖๐ ลำ สมาคมประมง ๕ สมาคม การประมงน้ำเค็มมีการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล การเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่ การเพาะเลี้ยงหอยนางรม ส่วนการประมงน้ำเค็ม มีการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ตารางที่ ๑-๑๔ ชนิดสัตว์น้ำที่มีความสำคัญของจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

รูปแบบ	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
ปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มจากธรรมชาติจากเรือพาณิชย์	๒๘๐	
ปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มจากธรรมชาติจากเรือประมงพื้นบ้าน	๒,๖๖๐ ลำ	
ปริมาณผลจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	๕๕๓	
ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล	๒๖๖	๘,๕๒๓.๔๓
การเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่	๑๒๕	๒๖๘.๙๘
การเพาะเลี้ยงหอยนางรม	๒๔๗ แพ	๔๒.๘๕
การเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชัง	๑,๓๐๐ (กระชัง)	๑๓.๘๔
การเพาะเลี้ยงปลาทะเลในบ่อดิน	๕๕	๓๒๘
การเลี้ยงปลาทะเลในกระชัง	๔๘๗ (กระชัง)	๔๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดระยอง

(๔.๔) ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดระยอง ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) คือ สับปะรดทองระยอง ลักษณะเด่น "ทรงผลเป็นทรงกระบอก ผิวเปลือกเมื่อสุกเป็นสีทองตลอดทั้งผล เนื้อมีรสหวาน กรอบ แห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ กลิ่นเฉพาะตัว" โดยมีจำนวน ๑๐ กลุ่ม สมาชิก ๓๕ ราย มีพื้นที่เก็บเกี่ยว ๔,๘๑๑ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๘,๘๐๐ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๕.๙๕ ตันต่อไร่ (พื้นที่ปลูกอำเภอ เมืองระยอง บ้านค่าย แกลง ปลวกแดง บ้านฉาง วังจันทร์ เขาชะเมา และนิคมพัฒนา)

(๔.๕) ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จากกรมวิชาการเกษตร ในพื้นที่จังหวัดระยอง มีเพียง ๗๖๖.๖๐ ไร่ จำนวนเกษตรกร ๒๑๓ ราย ๒๑๕ แปลง และมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หรือ Good Agriculture Practices (GAP) จำนวน ๔๔,๕๔๙.๙๒ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ปลูกทุเรียน จำนวน ๓,๗๕๐ ราย ๔,๑๔๓ แปลง ๔๑,๒๒๗.๕๘ ไร่ ในปัจจุบันเกษตรกรให้ความสนใจในการขอการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งออกทุเรียนไปต่างประเทศ สินค้าจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน

ตารางที่ ๑- ๑๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

	ได้รับการรับรองที่ยังไม่หมดอายุ			ได้รับการรับรองที่หมดอายุ			ได้รับการรับรองทั้งหมด		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
นิคมพัฒนา	๑๒๐	๑๕๕	๒,๖๙๙.๗๗	๙	๑๕	๑๕๒.๗๗	๑๒๙	๑๗๐	๒,๘๕๒.๕๔
บ้านค่าย	๒๔๑	๔๖๖	๒,๓๙๙.๓๔	๒๖	๔๔	๑๖๕.๓๑	๒๖๗	๕๑๐	๒,๕๖๔.๖๕
บ้านฉาง	๑๑	๑๙	๒๖๘.๘๐	๑	๑	๐.๓๐	๑๒	๒๐	๒๖๙.๑๐
ปลวกแดง	๗๖	๑๐๖	๒,๔๓๑.๙๐	๕	๑๐	๑๖๖.๐๐	๘๑	๑๑๖	๒,๕๙๗.๙๐
วังจันทร์	๔๐๙	๗๖๙	๔,๖๒๘.๖๒	๒๖	๕๖	๖๓๘.๒๗	๔๓๕	๘๒๕	๕,๒๖๖.๘๙
เขาชะเมา	๔๙๘	๙๔๔	๗,๔๔๐.๖๕	๒๕	๕๑	๓๒๒.๕๐	๕๒๓	๙๙๕	๗,๗๖๓.๑๕
เมืองระยอง	๔๖๔	๙๖๓	๓,๔๘๔.๒๘	๓๓	๖๗	๓๐๒.๘๓	๔๙๗	๑,๐๓๐	๓,๗๘๗.๑๑
แกลง	๑,๗๐๙	๒,๘๔๒	๑๘,๗๕๐.๙๓	๔๑	๗๑	๖๐๖.๖๕	๑,๗๕๐	๒,๙๑๓	๑๙,๓๕๗.๕๘
รวม	๓,๕๒๘	๖,๒๖๔	๔๒,๑๐๔.๒๙	๑๖๖	๓๑๕	๒,๓๕๕.๖๓	๓,๖๙๔	๖,๕๗๙	๔๔,๔๕๙.๙๒

ที่มา : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ จันทบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๖)

๕) สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๑-๑๖ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๒๕	๔๑,๖๓๔
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๕๘	๓๖,๐๕๐
รวม	๘๓	๗๗,๖๘๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระยอง ๒๕๖๕

๒) กลุ่มเกษตรกรจังหวัดระยอง

ตารางที่ ๑-๑๗ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
๑. เมืองระยอง	๙	๓๐๐	๒๘	๕๖๘	๗	๑๒๕	๒๓๗	๔,๓๐๑
๒. แกลง	๙	๓๒๘	๒๓	๑๐๕๑	๑๒	๒๘๕	๑๐๖	๒,๔๓๘
๓. บ้านค่าย	๒๔	๙๐๖	๑๑	๑๘๔	๑๑	๒๓๐	๖๖	๑,๐๐๐
๔. ปลวกแดง	๑๔	๓๓๒	๑๑	๑๕๘	๑๐	๒๒๘	๓๙	๔๙๕
๕. บ้านฉาง	๖	๑๒๑	๑๑	๑๔๖	๒	๒๐๐	๖๔	๖๔๓
๖. วังจันทร์	๓	๕๒	๑๕	๑๔๐๖	๕	๑๐๘	๕๕	๙๗๕
๗. เขาชะเมา	๒	๔๐	๖	๑๒๗	๕	๑๐๕	๔๗	๖๒๙
๘. นิคมพัฒนา	๕	๑๖๔	๒๐	๓๔๖	๔	๑๑๕	๒๕	๓๕๒
รวม	๗๒	๒,๒๔๓	๑๒๕	๓,๙๘๖	๕๖	๑,๓๙๖	๖๓๙	๑๐,๘๓๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระยอง

๖) ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัดระยอง

ตารางที่ ๑-๑๘ จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัดระยอง ๒๕๖๕

อำเภอ	ครูบัญชี	หมอดิน	ประมง	สตก.	ยาง	สปก.	กษ.	ปศุสัตว์	ฝนหลวง	สหกรณ์	ขป.	เกษตรหมู่บ้าน	สารวัตรเกษตรอาสา	รวมสาขา (นับซ้ำ)	รวมบุคคล (ไม่นับซ้ำ)
เมืองระยอง	๙	๘๗	๑๔	๑	๐	๑	๐	๔๒	๒๘	๑๒	๑	๘๔	๓	๒๘๒	๒๓๖
แกลง	๑๕	๑๔๖	๒๑	๑	๑๙	๔	๐	๓๙	๑๒	๓	๒	๒๒๐	๓	๔๘๕	๔๒๔
บ้านค่าย	๑๐	๖๖	๑๒	๑	๐	๓	๐	๖๗	๒๐	๐	๙	๖๙	๔๒	๓๐๐	๒๔๐
ปลวกแดง	๓	๓๔	๓	๑	๐	๑๕	๐	๖	๑๐	๐	๐	๓๔	๑	๑๐๗	๘๕
บ้านฉาง	๒	๒๐	๑๐	๑	๐	๐	๐	๒๕	๗	๐	๐	๓๕	๐	๑๐๐	๘๖
วังจันทร์	๙	๒๙	๑๓	๒	๓	๐	๐	๘	๕	๐	๑	๓๐	๐	๑๐๐	๘๒
เขาชะเมา	๗	๓๖	๑๓	๑	๑๐	๑๐	๐	๔	๖	๐	๑	๒๙	๑	๑๑๘	๙๔
นิคมพัฒนา	๓	๓๐	๒	๒	๐	๐	๐	๑๐	๑๔	๐	๐	๓๐	๓	๙๔	๗๖
รวมทั้งสิ้น	๕๘	๔๔๘	๘๘	๑๐	๓๒	๓๓	๐	๒๐๑	๑๐๒	๑๕	๑๔	๕๓๑	๕๓	๑,๕๘๖	๑,๓๒๓

ที่มา : หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดระยอง

๗) จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ฯ

ตารางที่ ๑-๑๙ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	จำนวน(ราย)
๑. แกลง	นายสมศักดิ์ เครือวัลย์ (เสียชีวิต)
๒. เวียงจันทร์	นายดำรงศักดิ์ ชุมแสงพันธ์
รวม	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง

๘) ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๑-๒๐ ข้อมูล Smart Farmer / Young Smart Farmer จังหวัดระยอง

ปี	เป้าหมาย SF (ราย)	เข้าร่วมโครงการ (ราย)	Smart Farmer (ราย)	Developing Smart Farmer (ราย)	เป้าหมาย YSF (ราย)	Young Smart Farmer (ราย)
๒๕๕๗ - ๒๕๖๓	๑,๑๒๐	๑,๑๒๐	๗๑๕	๔๐๕	๒๘๓	๒๐๓
๒๕๖๔	๑๖๐	๑๖๐	๑๓๗	๒๓	๔๐	๓๔
๒๕๖๕	๘๐	๘๙	๘๒	๗	๔๒	๓๒
รวม	๑๓๖๐	๑๓๖๙	๙๓๔	๔๓๕	๓๖๕	๒๖๙

๓. ข้อมูลสำคัญด้านโอกาสของสินค้าเกษตร (ตามความต้องการสินค้าเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ ช่องทางการจัดจำหน่ายและขนส่ง

๑. โอกาสทางการตลาดของสินค้าเกษตรและการแปรรูปในตลาดโลก

การแปรรูปสินค้าเกษตร มีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับจากในอดีตที่ผู้ประกอบการต้องการบรรเทาปัญหาการขาดตลาดและผลผลิตเน่าเสียในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก มาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคที่หลากหลายมากขึ้นนอกจากนี้ยังตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคสมัยใหม่ที่ต้องการผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมาช่วยอำนวยความสะดวกในการรับประทานและรองรับวิถีชีวิตอันเร่งรีบของสังคมเมืองที่ขยายตัวต่อเนื่องตามการพัฒนาประเทศ ดังนั้น จากสถานการณ์ข้างต้นที่คาดว่าจะยังคงดำเนินต่อไปจึงเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเกษตร โดยเฉพาะ SMEs หันมาให้ความสำคัญและหาแนวทางแปรรูปผลิตภัณฑ์มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนรายได้และสามารถเข้าไปแข่งขันในตลาด

๒. โอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตร

ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรแปรรูปที่คาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นนั้น มาจากแรงสนับสนุนของผู้บริโภค ยุคใหม่ที่มีการดำเนินชีวิตค่อนข้างเร่งรีบและใช้เวลาในแต่ละวันสำหรับการประกอบอาหารค่อนข้างน้อยจึงมีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่จะเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิต รวมไปถึงความนิยมในการดูแลสุขภาพที่กำลังแพร่หลายและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของไทยก็น่าจะเป็นอีกปัจจัยหนุนหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้ ผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปจากสินค้าเกษตรไม่ว่าจะเป็นข้าวหรือผลไม้มีการเติบโตตามไปด้วย นอกจากนี้ยังมีความ ขึ้นชอบในรสชาติผลไม้เมืองร้อนของชาวต่างชาติที่มาช่วยหนุนให้ไทยสามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูปใน ลำดับต้นๆ ของโลกได้ไม่ว่าจะเป็นสับปะรดกระป๋องที่สามารถส่งออกเป็นอันดับ ๑ ของโลกและผลไม้อบแห้ง ส่งออกเป็นอันดับ ๓ ของโลก สถานการณ์ดังกล่าวย่อมเป็นโอกาสทางธุรกิจที่สำคัญต่อผู้ประกอบการแปรรูป สินค้าเกษตรของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีนโยบายของภาครัฐที่ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการที่สนใจแปรรูป สินค้าเกษตรและ ต้องการยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีผลิตอาหารผ่านโครงการต่างๆ เพื่อ

เป็นการแก้ไข ปัญหาราคาสินค้าเกษตรและยังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า รวมถึงตอบสนองความต้องการของตลาดในอนาคตได้ไม่ว่าจะเป็นโครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ที่มุ่งสร้าง เครือข่ายการผลิตระหว่างผู้ประกอบการหน่วยงานรัฐและสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่ออกสู่ตลาด โครงการเมืองผลิตอาหารครบวงจร (FoodValley) ที่มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ซึ่งผู้ประกอบการ SMEs หรือ Start up ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเครื่องจักรหรือต้องการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาปรับใช้ในการผลิตอาหาร ซึ่งส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการรายย่อยนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปต่อยอดในการพัฒนาสินค้า OTOP หรือสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ พร้อมกันนี้ภาครัฐยังให้ความสำคัญในด้านการผลิตสินค้าเกษตร จึงมีการกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานผ่านการจัดทำแผนที่เกษตร (Zoning by Agri-Map) เพื่อให้เกิดการวางแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความต้องการใช้งานในแต่ละช่วงเวลา กระแสความต้องการผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปของผู้บริโภค ความชื่นชอบในรสชาติผลไม้ของไทย และการสนับสนุนของรัฐบาลผ่านโครงการต่างๆ จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการไทยเร่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของตนให้มีคุณภาพและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการไทยอาจต้องเผชิญ

นอกจากปัจจัยท้าทายภายในประเทศแล้วปัจจัยภายนอกก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายสำหรับผู้ประกอบการไทย เช่น ผลผลิตจากประเทศคู่แข่งที่สามารถเพาะปลูกสินค้าเกษตรได้มากเช่นกัน เช่น จีน อินเดีย บังกลาเทศ(กรณีข้าว) ฟิลิปปินส์ จีน (กรณีสับปะรด) เป็นต้น รวมไปถึงมาตรฐานทางการค้าของประเทศคู่ค้าที่อยู่ในระดับสูง เช่น มาตรฐานการผลิตอาหารปลอดภัย ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability System) ตลอดสายการผลิตจนถึงปลายทางที่รับสินค้า เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการไทยรับทราบและมีการปรับตัวมาระยะหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ตามเพื่อคงความสามารถในการแข่งขันผู้ประกอบการไทยคงต้องติดตามการกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมของประเทศคู่ค้าอย่างใกล้ชิด

๓. โอกาสด้านการขนส่ง

การขนส่งสินค้าของประเทศไทยระหว่าง EEC กับจีน ใช้ทางทะเลและถนนเป็นหลัก เนื่องจากทางรางยังมีข้อจำกัดในการใช้งาน ด้วยเส้นทางเส้นใหญ่ ยังคงเป็นรถไฟทางเดียว ในส่วนของรถไฟทางคู่อยู่ระหว่างการศึกษาและเตรียมประมูลในเส้นทางช่วง ขอนแก่น-หนองคาย-เวียงจันทน์ และสปป.ลาว-หนองคาย-เวียงจันทน์ และสปป.ลาว-หนองคาย-เวียงจันทน์ คาดว่าจะเปิดให้บริการในปี ๒๐๒๖ ส่วนรถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา ยังอยู่ระหว่างก่อสร้าง และช่วงนครราชสีมา-หนองคาย-เวียงจันทน์ กำลังอยู่ในช่วงศึกษาออกแบบ โดยคาดการณ์ว่าจะเปิดให้บริการตลอดเส้นทางได้ในช่วง ๒๐๒๙-๒๐๓๒ ซึ่งภาคตะวันออกมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน โดยจังหวัดระยองมีโครงการจัดทำแผนแม่บทและออกแบบเพื่อก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนเมืองระยอง (Rayong Model) สนองนโยบายของรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ EEC โดยมีเป้าหมายในการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งโครงการพัฒนาศูนย์บินอู่ตะเภา เป็นเมืองการบินภาคตะวันออก โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม ๓ สนามบิน โครงการรถไฟทางคู่เชื่อม ๓ ท่าเรือ โครงการการก่อสร้างมอเตอร์เวย์หมายเลข ๗ และถนนเส้นหลักต่างๆ การพัฒนาท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓ ซึ่งทุกโครงการเริ่มมีผลเป็นรูปธรรมแล้ว สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ของจังหวัดระยองให้เชื่อมโยงและสนับสนุนการพัฒนา EEC ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระยองโดยรวม

นอกจากนี้กรมการขนส่งทางราง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีระบบราง มีการหารือในเรื่องกระบวนการการขนส่งสินค้าทางรางที่จังหวัดระยอง-จันทบุรี แบบควบคุมอุณหภูมิ พร้อมรวบรวมปัญหาอุปสรรคและหาแนวทางแก้ไขในกระบวนการการขนส่งสินค้า เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการขนส่งผลไม้ผ่านระบบการขนส่งทางรางเพิ่มขึ้น อันก่อให้เกิดการลดต้นทุนการขนส่ง ลดระยะเวลาในการขนส่ง ทำให้สินค้าเกษตร ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นที่ต้องการในตลาดต่างประเทศมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด โดยเฉพาะผลผลิตทุเรียนของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งทุเรียนสดมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกมากที่สุด รองลงมาคือทุเรียนแช่เย็นจนแข็ง

๔. ภาพเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๕ และแนวโน้มปี ๒๕๖๖

ภาพเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๕

ภาพเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๕ ขยายตัวร้อยละ ๐.๘ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๔ โดยสาขาพืช สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาปาล์ม ขยายตัวร้อยละ ๒.๑ ๒.๗ และ ๒.๐ ตามลำดับ ส่วนสาขาปศุสัตว์ และสาขาประมง หดตัวร้อยละ ๓.๐ และ ๒.๐ ตามลำดับ

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๖

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๐ - ๓.๐ โดยขยายตัวแยกเป็นแต่ละสาขา ดังนี้ สาขาพืช ร้อยละ ๒.๒ - ๓.๒ สาขาปศุสัตว์ ร้อยละ ๓.๐ - ๔.๐ สาขาประมง ร้อยละ ๐.๕ - ๑.๕ สาขาบริการทางการเกษตร ร้อยละ ๒.๕ - ๓.๕ และสาขาปาล์ม ร้อยละ ๐.๗ - ๑.๗

โดยมีปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

- ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และทำ ประมง

- การดำเนินนโยบายและมาตรการของภาครัฐ ด้านการเกษตร อาทิ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิต ที่เหมาะสม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร สร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการผลิตและแปรรูปเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และตอบโจทย์ผู้บริโภคโดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต เพิ่มช่องทางให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการวางแผนการผลิต การแปรรูป และการตลาด บริหารจัดการทรัพยากร น้ำทั้งระบบ และพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร

- แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๖ ที่คาดว่าจะขยายตัวได้มากขึ้น รวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่ต่อเนื่อง ช่วยสนับสนุนให้มีกิจกรรมการผลิต การเดินทางท่องเที่ยว และการบริโภคสินค้ามากขึ้น ทำให้ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น

- ความเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรของคนไทย ทำให้ประเทศต่างๆ มีความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารไทยเพิ่มขึ้น

๕. โอกาสของสินค้าเกษตร (ทุเรียน)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาการส่งออกทุเรียนของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการขยายตัวของอุปสงค์การบริโภคทุเรียนในตลาดการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากตลาดการนำเข้าของจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งได้ส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกและผลผลิตทั้งในประเทศไทยและในแหล่งผลิตทุเรียนดั้งเดิม เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ อีกทั้งยังมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกไปในแหล่งผลิตใหม่ ๆ เช่น ประเทศกัมพูชา เวียดนามและเมียนมา รวมถึงรัฐในภาคเหนือของประเทศไทยออสเตรเลีย ซึ่งแม้ว่าในขณะนี้การเพิ่มขึ้นของอุปทานผลผลิตโดยรวมจะยังไม่ได้ เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่มีแนวโน้มว่าภายในทศวรรษข้างหน้าการขยายตัวของผลผลิตทุเรียนจะมีมากขึ้น หากปัจจัย

ทางด้านอุปสงค์ทุเรียนในตลาดการค้าโลกมีข้อจำกัดเกิดขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อราคาตลาดจนรายได้ของเกษตรกรตามมา

ตลาดการส่งออกทุเรียนของไทย: การผลิตทุเรียนของโลกได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลจากการขับเคลื่อนขยายตัวของอุปสงค์ของตลาดการค้าและการบริโภคทุเรียนของโลก โดยเฉพาะการขยายตัวของตลาดนำเข้าทุเรียนจากจีน ในปัจจุบันแหล่งผลิตที่มีการผลิตทุเรียนมากที่สุดในโลก ได้แก่ อินโดนีเซีย รองลงมาได้แก่ ไทย มาเลเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามการผลิตทุเรียนของอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในเรื่องระบบการผลิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการส่งออก สำหรับการผลิตทุเรียนของไทยมีจุดเด่นทั้งในด้านคุณภาพและรวมถึงได้มีการจัดระบบสวนภายใต้ระบบการทำการเกษตรที่ดี ทำให้ทุเรียนไทยได้รับความเชื่อถือด้านคุณภาพ ในตลาดส่งออกทุเรียนไทยเป็นผู้ถือครองตลาดส่งออกรายใหญ่ในตลาด การค้าทุเรียนโลก โดยเฉพาะการส่งออกทุเรียนสดไปยังประเทศจีน การส่งออกที่ขยายตัวของทุเรียนไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนไทยในระดับฟาร์มมากกว่า ๓ เท่าตัว ในทศวรรษข้างหน้าคาดว่าอุปสงค์การบริโภคทุเรียนจะยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามทั้งเวียดนามและมาเลเซียจะมีการปรับตัวในระบบการผลิต และจะก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งของไทยในตลาดส่งออกของภูมิภาคเอเชียตะวันออก โดยเฉพาะการนำเข้าทุเรียนของจีน แม้ว่าทุเรียนจะได้ก้าวขึ้นมาเป็นสินค้าดาวเด่นในช่วงครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาทั้งในการเป็นสินค้าผลไม้ส่งออกที่มีมูลค่าสูงเป็นลำดับหนึ่งของมูลค่าส่งออกผลไม้ไทย โดยรวมแต่การที่ไทยจะรักษาสถานะตลาดทุเรียนส่งออกให้ยั่งยืนและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของภาคเศรษฐกิจ ภาคการเกษตรนั้นมีความท้าทายอย่างมากในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานให้เป็นห่วงโซ่คุณค่า การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ รวมถึงการเฝ้าระวังป้องกันการผูกขาดจากผู้ประกอบการข้ามชาติพร้อม ๆ กับการจัดการให้มินิวัตรกรรมหนุนเสริมทั้งในกระบวนการผลิตต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สร้างกลไกขับเคลื่อนและยกระดับทุเรียนไทยให้เป็นสินค้าพรีเมียมพร้อม ๆ กับการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ในตลาดการค้าทุเรียนโลกอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การผลิตทุเรียน

● สถานการณ์การผลิตทุเรียนของโลก

ทุเรียนมีถิ่นกำเนิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แหล่งผลิตสำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ สำหรับการเพาะปลูกทุเรียนในกัมพูชา ลาว พม่า รวมถึงในพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศออสเตรเลีย จัดเป็นแหล่งเพาะปลูกใหม่ มีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตไม่มากและยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศนั้น ๆ แหล่งเพาะปลูกใหม่ในประเทศดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่นำมาจากประเทศไทย ซึ่งได้แก่ พันธุ์หมอนทองและชะนี เป็นต้น

จากข้อมูลของ TRIDGE ว่าด้วยการส่งออกทุเรียนในปี ๒๐๒๐ ซึ่งอ้างอิงข้อมูลมาจาก UN Comtrade ประเทศไทยยังคงเป็นอันดับ ๑ ของโลกในการส่งออกทุเรียน มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงถึง ๔๙.๑ % คิดเป็นมูลค่า ๖๐๙.๒๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามมาด้วยฮ่องกงที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงถึง ๔๗.๑๙% คิดเป็นมูลค่า ๕๘๕.๔๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันดับสามคือเวียดนาม ๒.๗๒% มูลค่า ๓๓.๗๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ด้วยมาเลเซีย ๐.๗๒๙ มูลค่า ๘.๙๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และอันดับห้าคือเนเธอร์แลนด์ ๐.๑๗% มูลค่า ๒.๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

แม้จากตัวเลขจะเห็นว่าฮ่องกงนั้นมีการส่งออกสูงเกือบจะเท่ากับประเทศไทย และมีอัตราการส่งออกที่เติบโตสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ในกรณีของฮ่องกง รวมไปถึงเวียดนามนั้น เป็นการนำเข้าเพื่อนำมาส่งออกเพื่อขายต่ออีกที (Import to ReTrade) จึงทำให้มีอัตราการส่งออกสูง แต่หากนับเป็นการส่งออกสุทธิจากการผลิตโดยตรง ประเทศที่ยังเป็นผู้ส่งออกทุเรียนหลักของโลกก็ยังคงเป็นประเทศไทย รองลงมาคือมาเลเซีย

โดยในปี ๒๐๒๒ ที่ผ่านมา ประเทศไทยส่งออกทุเรียนไปยังฮ่องกงสูงที่สุด มูลค่า ๕๙๒.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือฮ่องกงที่ส่งออกทุเรียนไปยังประเทศจีน มูลค่าสูงถึง ๕๘๒.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามมาด้วยเวียดนามที่ส่งออกไปยังฮ่องกง ๒๙.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไทยส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา ๘.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมาเลเซียส่งออกยังฮ่องกง ๕.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

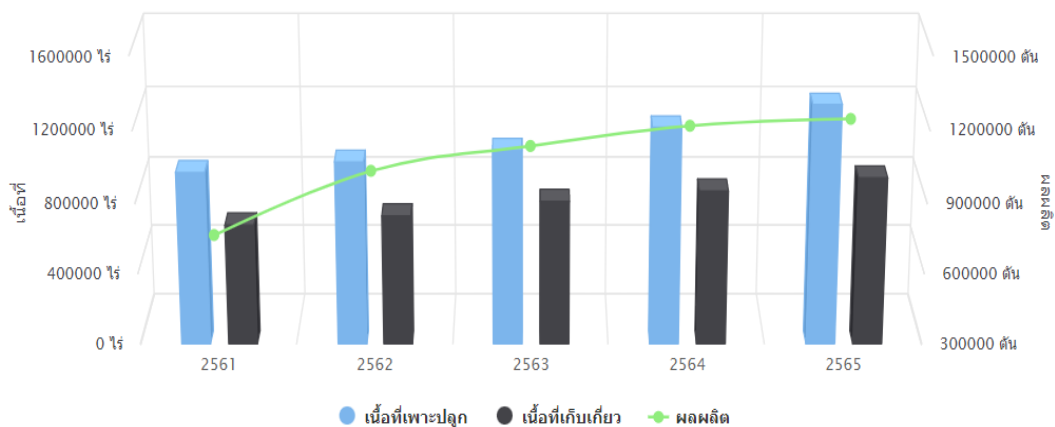
● สถานการณ์การผลิตทุเรียนของประเทศไทย

ปี ๒๕๖๕ ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนทั่วประเทศรวม ๑,๓๔๐,๖๙๒ ไร่ โดยมีเนื้อที่ให้ผล ๙๔๓,๗๖๕ ไร่ และมีผลผลิตรวม ๑,๒๔๖,๐๙๘ ตัน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่าพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนเนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น โดยพื้นที่ที่มีการปลูกทุเรียนมากที่สุด อยู่ในภาคใต้

ตารางที่ ๑-๒๑ ข้อมูลผลผลิตทุเรียนของไทย ย้อนหลัง ๕ ปี (ตัน)

ข้อมูลผลผลิตทุเรียนของไทย ย้อนหลัง ๕ ปี (ตัน)					
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ผลผลิต (ตัน)	๗๖๔,๓๐๔	๑,๐๓๒,๑๙๖	๑,๑๓๔,๗๙๐	๑,๒๑๗,๗๐๐	๑,๒๔๖,๐๙๘
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	๙๗๐,๗๒๖	๑,๐๒๙,๔๕๘	๑,๐๙๙,๒๒๘	๑,๒๒๒,๙๑๓	๑,๓๔๐,๖๙๒
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	๖๘๐,๖๘๓	๗๓๔,๐๒๘	๘๐๗,๔๖๘	๘๖๗,๖๐๑	๙๔๓,๗๖๕

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๒๕๖๕

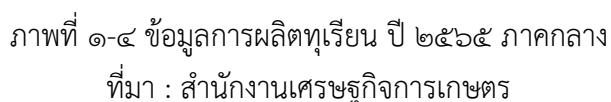
ภาพที่ ๑-๓ การผลิตทุเรียนย้อนหลัง ๕ ปี

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๒๕๖๕

ตารางที่ ๑-๒๒ ข้อมูลผลผลิตทุเรียนรายภาค ปี ๒๕๖๕

ภูมิภาค	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กก.)
รวมทั้งประเทศ	๑,๓๔๐,๖๙๒	๙๔๓,๗๖๕	๑,๒๔๖,๐๙๘	๑,๓๒๐.๓๕
เหนือ	๘๓,๒๘๔	๖๑,๐๒๗	๔๒,๘๑๔	๗๐๑.๕๖
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๒๗,๓๒๖	๑๒,๙๙๙	๑๑,๖๓๑	๘๙๔.๗๖
กลาง	๕๕๗,๗๔๗	๓๖๐,๕๘๘	๗๕๒,๓๐๒	๒,๐๘๖.๓๒
ใต้	๖๗๒,๓๓๕	๕๐๙,๑๕๑	๔๓๙,๓๕๑	๘๖๒.๙๑

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ซึ่งในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ ทุเรียนในพื้นที่จังหวัดระยอง คาดว่าจะมีผลผลิตออกสู่ตลาด ๑๖๔,๐๐๐ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มี ๑๔๐,๐๐๐ ตัน ส่วนม้งคุด มีผลผลิต ๔๐,๐๐๐ ตัน ผลผลิตลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เกษตรกรผู้ปลูกม้งคุด เงาะ และลองกอง ตัดสินใจโค่นต้นทิ้งและปรับเปลี่ยนพื้นที่มาปลูกทุเรียนแทน จากปัจจัยราคาทุเรียนที่ดีขึ้นต่อเนื่องหลายปี ส่งผลให้ม้ราคาสูงขึ้น นอกจากนี้จังหวัดระยองได้รณรงค์ให้เกษตรกร เจ้าของสวน และล้ง ตัดทุเรียนที่มีเปอร์เซ็นต์แป้ง เป็นไปตามเกณฑ์ ไม่ต่ำกว่า ๓๒ % ทุเรียนจะมีคุณภาพ รวมทั้งคาดว่าทุเรียนระยองจะมีราคาค่อนข้างดี มีการติดต่อขอซื้อในราคาสูงกว่าปีที่ ๒๕๖๕ เพราะมีการยกระดับเป็นทุเรียนคุณภาพ จาก ๓๒ เปอร์เซ็นต์แป้ง เป็น ๓๕ เปอร์เซ็นต์แป้ง

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง เลือกใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการวางแผน ซึ่งอาจจะทำโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis : SWOT Analysis) จะเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัด โดยจะแสดงให้เห็นถึงโอกาส ศักยภาพ ปัญหาและอุปสรรค และผลกระทบต่อการพัฒนาการเกษตรของจังหวัด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ได้แก่เป้าหมายการพัฒนา ประเด็นการพัฒนา แนวทางการพัฒนา และโครงการสำคัญ โดยจะแบ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของจังหวัด ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนั้นเป็น จุดแข็ง (Strengths : S) หรือ จุดอ่อน (Weaknesses : W) เช่น

- ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรภาคการเกษตรของจังหวัด
- ปัจจัยด้านกลยุทธ์ด้านการเกษตร
- ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการเกษตร
- ปัจจัยด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารจัดการด้านการเกษตรของจังหวัด
- ปัจจัยด้านบุคลากรภาคการเกษตรในจังหวัด
- ปัจจัยด้านทักษะความรู้ความสามารถภาคการเกษตร
- ปัจจัยด้านพฤติกรรมโดยทั่วไปของเกษตรกรในจังหวัด
- ปัจจัยด้านการผลิตด้านการเกษตร

โดยเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่ใช้กันในปัจจุบัน ได้แก่ McKinsey ๗-S Framework ซึ่งประเด็นการวิเคราะห์จะประกอบด้วยปัจจัย ๗ ประการ ดังนี้

- ๑) กลยุทธ์ (Strategy)
- ๒) โครงสร้างขององค์กร (Structure)
- ๓) ระบบการปฏิบัติงาน (System)
- ๔) บุคลากร (Staff)
- ๕) ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
- ๖) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
- ๗) ค่านิยมร่วม (Shared Values)

นอกจากนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในยังมีการวิเคราะห์โดยใช้ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งจากห่วงโซ่คุณค่าตามแนวทางของ Michael Porter ที่ได้จำแนกออกเป็น ๒ กิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก (Primary Activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)

(๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส, ภัยคุกคาม) เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และพิจารณาว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนั้น เป็นโอกาส (Opportunities: O) หรือ ภัยคุกคาม (Threats: T) เช่น

- ปัจจัยด้านกฎหมาย
- ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม
- ปัจจัยด้านเทคโนโลยี
- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
- ปัจจัยด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐ
- ปัจจัยด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

โดยเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ PEST Analysis หรือในปัจจุบัน คือ PESTEL Analysis ซึ่งเป็นระดับต่อไปของ PEST Analysis ที่ได้เพิ่มปัจจัยภายนอกอีก ๒ ปัจจัยเข้ามา Environment (E) และ Legal หรือ Law (L) ดังนั้น PESTEL ทั้ง ๖ ด้านจะประกอบด้วย

๑) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง และความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน และภาวะทางเศรษฐกิจ

๓) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และค่านิยมการบริโภคอุปโภค

๔) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๕) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ

๖) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และธรรมชาติ

หลังจากที่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ โดยใช้ตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมดจะทำให้เกิดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ ทั้งนี้ การวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑) SO ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็น **จุดแข็งและโอกาส** มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก

๒) ST ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็น **จุดแข็งและภัยคุกคาม** มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกัน

๓) WO ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็น **จุดอ่อนและโอกาส** มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข

๔) WT ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็น **จุดอ่อนและภัยคุกคาม** มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรับ

ตารางที่ ๒-๑ ตาราง TOWS Matrix

TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน \ ปัจจัยภายนอก	ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
	จุดแข็ง (S) ๑. ๒.	จุดอ่อน (W) ๑. ๒.
โอกาส (O) ๑. ๒.	SO ประเด็นการพัฒนาเชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส	WO ประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส
ภัยคุกคาม (T) ๑. ๒.	ST ประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม	WT ประเด็นการพัฒนาเชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม

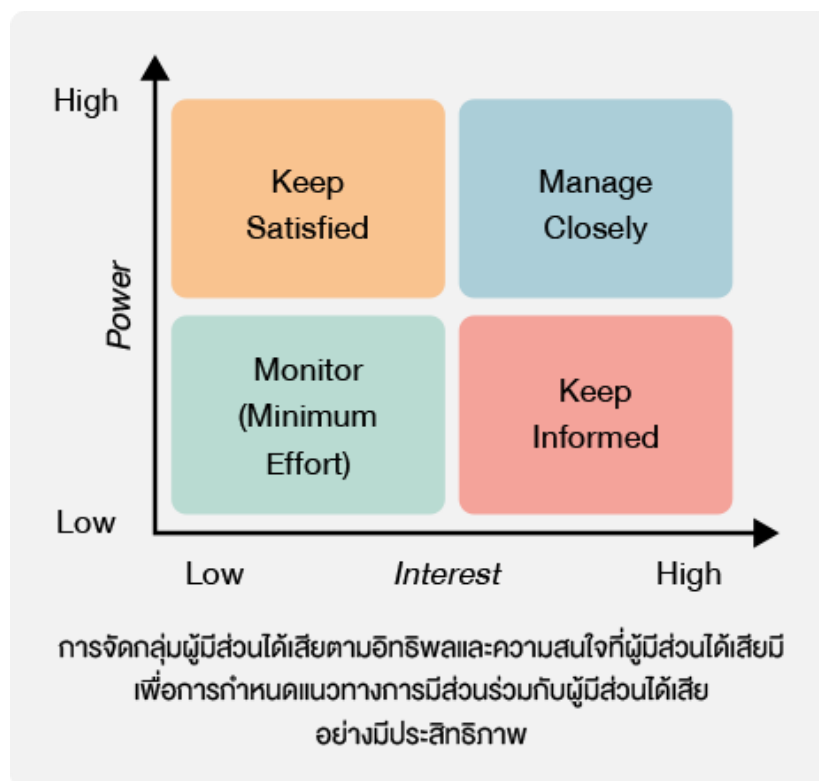
(๓) การวิเคราะห์และประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อระบุความต้องการและประเมินความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สำหรับการกำหนดลำดับการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยสามารถแบ่งได้ตามประเภทดังนี้

ภาครัฐ : กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน อื่น ๆ

ภาคเอกชน : อุตสาหกรรม มูลนิธิ สถาบันฯ สมาอุตสาหกรรม สมาหอการค้า

ภาคประชาชน : กลุ่มชุมชน กลุ่มสหกรณ์ นักเคลื่อนไหว

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยใช้เครื่องมือ Stakeholder Analysis เพื่อวางแผนการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับความต้องการหรือความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภาพที่ ๒-๑ เครื่องมือ Stakeholder Analysis

ซึ่งการทำการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย Power-Interest Matrix จะแบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

Manage Closely คือ กลุ่มที่มีทั้งอำนาจและความสนใจในระดับที่สูง (High Power, High Interest) เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดและจัดการอย่างใกล้ชิดเพื่อทำให้คนกลุ่มนี้พึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากโครงการจะมีส่วนร่วมร่วมกับกลุ่มนี้มากที่สุด

Keep Satisfied คือ กลุ่มที่มีอำนาจในระดับที่สูง แต่ไม่ได้สนใจในโครงการมาก (High Power, Low Interest) เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องทำให้กลุ่มนี้พึงพอใจ

Keep Informed คือ กลุ่มที่สนใจโครงการในระดับที่สูงแต่มีอำนาจต่ำ (Low Power, High Interest) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มที่มีประโยชน์อย่างมากเกี่ยวกับเรื่องของรายละเอียดโครงการ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอและพูดคุยเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีปัญหาสำคัญเกิดขึ้น

Monitor คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ยังไม่สำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากมีอำนาจและความสนใจในระดับต่ำ (Low Power, Low Interest) แต่ควรสังเกตการกลุ่มนี้เอาไว้เนื่องจากมีโอกาสที่จะกลายเป็นอีก ๓ กลุ่มได้ในอนาคต

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง ได้นำทฤษฎี แนวคิด ข้อคิดเห็นทางวิชาการ ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการและขั้นตอนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับรวมทั้งมีการร่วมระดมความคิดเห็น และมีข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีความมั่นคง มีความเป็นอยู่ที่ดี เศรษฐกิจในภาคเกษตรเติบโตอย่างสมดุล มีการบริหารจัดการน้ำ และโครงสร้างพื้นฐาน และยังให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๒. ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Situation Analysis)

(๒.๑) การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis

๑) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง : Strengths และ จุดอ่อน : Weaknesses)

ตารางที่ ๓-๑ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

McKinsey ๗-S	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	จังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร	-
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	๑. เป็นพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ๒. มีส่วนราชการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาภาคการเกษตร ๓. เป็นแหล่งเพาะปลูกไม้ผลที่มีคุณภาพ ๔. มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีงานวิจัย เทคโนโลยี และ นวัตกรรมในพื้นที่ (มจร.ระยอง) ๕. มีระบบโลจิสติกส์รองรับในพื้นที่ ๖. สวนเกษตรมีศักยภาพและพร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๗. มีอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ในพื้นที่	๑. ระบบส่งน้ำไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร ๒. พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้องได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ๓. แหล่งรวบรวมผลผลิต และตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรยังมีจำกัด
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	๑. ระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสื่อสารช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ๒. มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานครอบคลุม ชัดเจน ๓. มีการส่งเสริมสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	๑. เกษตรกรขาดการนำองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และงานวิจัยต่าง ๆ ในการทำการเกษตร ๒. ทำเกษตรแบบดั้งเดิม
บุคลากร (Staff)	๑. มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ที่ได้รับการยอมรับ ๒. มีเกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer / Young Smart Farmer ๓. มีอาสาสมัครเกษตรทุกสาขา กระจายอยู่ทุกหมู่บ้าน	๑. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๓. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีสืบทอดการทำการเกษตรยังมีน้อย
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	๑. เกษตรกรมีทักษะในการผลิตไม้ผล และพืชอื่น ๆ ๒. เกษตรกรมีความสามารถในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ๓. เกษตรกรมีศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย ๔. บุคลากรในจังหวัดระยองมีทักษะ ความรู้ เรื่อง เทคโนโลยี นวัตกรรม	๑. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน /บัญชีฟาร์ม ๒. การผลิตสินค้าทางการเกษตรของเกษตรกรยังไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	๑. มีการบูรณาการเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรในระบบแปลงใหญ่ ๒. ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาในพื้นที่	๑. ขาดการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน ๒. สถาบันเกษตรกรยังให้บริการเกษตรกรไม่ทั่วถึงและครบวงจร ๓. งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา
ค่านิยมร่วม (Share Value)	มีสังคมที่ช่วยเหลือและเอื้ออาทรต่อกัน มีองค์กร/หน่วยงานภาคีที่มีส่วนร่วมของภาคการเกษตรในพื้นที่	เกษตรกรมีทัศนคติในการทำการเกษตรตามประเพณีและความเชื่อที่เคยปฏิบัติมาแต่ดั้งเดิม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส : Opportunities และ ภัยคุกคาม :

Threats) โดย PESTEL Analysis

ตารางที่ ๓-๒ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอก โดยใช้โดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) ๑. นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร (Smart Farmers) และการผลิตแบบแปลงใหญ่ ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรมาตรฐานสูง และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒. แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ส่งเสริมภาคการเกษตร มุ่งสู่การผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน พัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน และมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร ๓. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกร	๑. ความไม่มั่นคงทางการเมือง ๒. ภาวะสงครามระหว่างประเทศ ๓. มาตรการกีดกันทางการค้าจากฝั่งยุโรป
๔. ยุทธศาสตร์ประเทศ มีแนวนโยบายในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) รายได้ของเกษตรกรมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดขยายตัวมากขึ้น	๑. ปัจจัยการผลิตและการขนส่งมีราคาสูง ๒. เศรษฐกิจโลกมีความผันผวน มีการแข่งขันและกีดกันทางการค้ามากขึ้น
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social Cultural Factors) ๑. แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าปลอดภัย/สมุนไพร/สินค้าเกษตรเพื่อสุขภาพ และสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ	กระแสการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลง และความสะดวกสบายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนไป ส่งผลต่อการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่ลดน้อยลง โดยหันไปพึ่งพาเครื่องจักรและสารเคมีแทน
๒. ประชาคมอาเซียนส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงาน สินค้าและบริการในภูมิภาค มีความสะดวก คล่องตัว ช่วยกระตุ้นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น	
ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ๑. ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยี ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้ง่ายขึ้น ๒. เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม งานวิจัยใหม่ ๆ เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงปัจจัยการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรได้ง่ายขึ้น	การพัฒนาเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงตามไปด้วย (Disruption)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) ๑. กฎหมาย/ระเบียบการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรมีส่วนสนับสนุนให้ เกษตรกรมีโอกาสในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในที่ดินทำกินได้อย่างถูกต้อง ๒. มีการส่งเสริมอุตสาหกรรม และมีการจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย	๑. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง หรือ จัดสร้างโรงงานอุตสาหกรรม เป็นอุปสรรคต่อ ก ำ ร ก่อสร้างโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ๒. มาตรการกีดกันทางการค้า
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) ๑. พื้นที่บริเวณท่าเรือมาบตาพุดสามารถใช้ประโยชน์จากความเย็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จาก อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ๒. มีพื้นที่ที่มีศักยภาพ และพื้นที่ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชมูลค่าสูง หรือการทำประมงในระบบปิดในพื้นที่	๑. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ภัยแล้ง วาตภัย) และการระบาดของศัตรูพืช ๒. โรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด ๑๙/โรคลัมปัสกิน/ฝีดาษลิง ๓. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตร ๔. ปัญหาช้างป่าบุกรุกพื้นที่ทำการเกษตร

(๒.๒) การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ด้านการเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓-๓ TOWS Matrix Analysis เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง STRENGTHS S๑ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญสำหรับบริโภคภายในประเทศและส่งออก S๒ แหล่งที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร S๓ เกษตรกรมีศักยภาพ และสามารถทำเป็นส่วนเกษตรมีศักยภาพ และพร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร S๔ เป็นที่ตั้งของเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECI) S๕ ระบบการคมนาคม (Logistics) ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างครบวงจร S๖ มีพื้นที่ที่มีศักยภาพ และพื้นที่ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ซึ่งสามารถพัฒนา เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชมูลค่าสูง หรือการทำประมงในระบบปิดในพื้นที่	จุดอ่อน WEAKNESSES W๑ การเกษตรส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิม W๒ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรลดลง และดินเสื่อมโทรม W๓ ระบบส่งน้ำไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร W๔ ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร W๕ แปลงเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัด Zoning ในการเพาะปลูก W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีการใช้ข้อมูลในการผลิตและการตลาด และขาดการวางแผนเพาะปลูกแบบตลาดนำการผลิต
โอกาส OPPORTUNITIES	S : O กลยุทธ์เชิงรุก <u>S๑,๓,๔O๑,๒,๓,๔,๖</u> สร้างศักยภาพและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานและเพิ่มมูลค่า	W : O กลยุทธ์เชิงแก้ไข <u>W๑,๒,๓,๔,๕,๖O๔,๖</u> สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ภัยคุกคาม THREATS T๑ มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น T๒ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ T๓ กลไกราคาในตลาดสินค้าเกษตร T๔ ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก T๕ ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมและภาวะโลก ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น T๖ สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ที่ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ในยุค New Normal และ Next Normal	S : T กลยุทธ์เชิงป้องกัน <u>S๑,๒,๓,๔T๑,๒,๓,๔</u> เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	W : T กลยุทธ์เชิงรับ <u>W๒,๓,๔T๒,๕</u> บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๓.๓) Stakeholders Analysis

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

ภายใน

๑. ผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้มอบนโยบาย และติดตาม กำกับ การปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามนโยบาย

๒. เจ้าหน้าที่หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดระยอง หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับนโยบาย รับผิดชอบ ดูแลการบริหารจัดการ ด้านการเกษตรของจังหวัดระยอง ซึ่งอยู่ในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภายนอก

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง และหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดระยอง

๒. สถาบันการเงิน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)

๓. สถาบันเกษตรกร (วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/ปราชญ์ชาวบ้าน) และเกษตรกรในจังหวัดระยอง

๔. สถาบันการศึกษา

๕. ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ

๖. ผู้บริโภค

และจากการใช้ The Power-Interest Matrix เพื่อประเมินและจัดกลุ่มในมิติความมีอิทธิพลและความสนใจ สามารถแบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น ๔ กลุ่ม ดังภาพที่ ๓-๑

ความสนใจ

ภาพที่ ๓-๑ The Power-Interest Matrix

และในแต่ละกลุ่มจะมีวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังภาพที่ ๓-๒

ภาพที่ ๓-๒ The Power-Interest Matrix

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

การพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดระยองในช่วงที่ผ่านมา ได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนาที่เน้น “เกษตรคุณภาพ ได้มาตรฐาน และปลอดภัย” ซึ่งที่ผ่านมาปริมาณผลผลิตพืชเศรษฐกิจรวมของจังหวัดระยอง มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากพื้นที่การเกษตรลดลง ยกเว้นทุเรียน เนื่องจากในระยะหลังได้รับความนิยมและมีราคาสูง (ปี 2556 มีพื้นที่การเกษตร 1,376,051 ไร่ ปี 2565 พื้นที่การเกษตรลดลงเหลือ 1,213,989 ไร่) แต่ได้มีการส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ทำให้เกิดการลดต้นทุน และกระจายสินค้าได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทุเรียนที่เป็นความต้องการของตลาดและส่งออก ไปต่างประเทศมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่ารวมผลผลิตพืชเศรษฐกิจสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยในปี พ.ศ. 2556 เท่ากับ 14,834.45 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจนถึงในปี 2565 มีจำนวน 22,166.35 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จังหวัดระยอง จึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้มากขึ้นและครอบคลุม ก็จะสามารถผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพิ่มคุณภาพและมาตรฐาน ช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรมากขึ้น โดยมีวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ดังนี้

(๑.๑) วิสัยทัศน์ (Vision)

“แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย
ตามระบบตลาดนำการผลิต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรอย่างยั่งยืน”

(๑.๒) พันธกิจ (Mission)

๑. พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง
๒. พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ในการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภค ได้มาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับความต้องการและเงื่อนไขของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ
๓. พัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรมาใช้อย่างเหมาะสม และมีการวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง
๔. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างพอเพียง มีประสิทธิภาพยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

๑. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น
๒. รายได้ของเกษตรกรมีการขยายตัว เติบโตอย่างต่อเนื่องและสมดุล
๓. มีการนำงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนา หรือยกระดับคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น
๔. ทรัพยากรการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรได้รับการพัฒนา อนุรักษ์ และเกิดประโยชน์ต่อภาคเกษตร อย่างพอเพียงและมี ประสิทธิภาพ

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

๓.๑ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์ : เกษตรกร Smart Farmer และสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : ๑) ร้อยละของเกษตรกรที่ผ่านการประเมินเป็น Smart Farmer เทียบกับเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี

๒) ร้อยละ ๘๐ ของสถาบันเกษตรกร(สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน) มีความเข้มแข็งและมีการบริการ/พัฒนาด้านการผลิตและการตลาดให้กับสมาชิก

๓) คราวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

แนวทางการพัฒนา : ๑) สร้างและพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer สร้างเกษตรกรต้นแบบ และสร้างจิตสำนึกในการประกอบอาชีพ ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรรมยั่งยืน)

๒) เสริมสร้าง พัฒนาเครือข่ายและสนับสนุนความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และวิสาหกิจชุมชน) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.) พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง ทันสมัย และสามารถเป็นผู้ประกอบการฟาร์มหรือทำธุรกิจการจัดการผลผลิตการเกษตรขนาดย่อมหรือตามศักยภาพ

๔) พัฒนาความร่วมมือเชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ทำการกำหนดหน้าที่และความเข้าใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานพัฒนาภาคเกษตรที่ชัดเจน จะช่วยเอื้ออำนวยการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครอบคลุม

๕) ส่งเสริม พัฒนาและวิจัย เครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง และทดแทนแรงงานภาคการเกษตร

๖) ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือผู้ว่างงานจากสถานการณ์โรคโควิด ๑๙ และการเลิกกิจการ ส่วนมากมีความรู้ด้านการจัดการและการประยุกต์ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีช่วยเพิ่มผลผลิตได้ รวมทั้งจำกัดและควบคุมแรงงานต่างด้าว ป้องกันปัญหาเข้าช้อนด้านสุขอนามัย ยาเสพติด และอาชญากรรม

โครงการสำคัญ : ๑) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนโครงการพัชรสุธาคหานครักษ์ จังหวัดระยอง

๒) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดระยอง

๓) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนจังหวัดระยอง

๔) โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๕) โครงการผลิตภัณฑ์ OTOP โดยเครือข่ายองค์ความรู้ KBO จังหวัด

๖) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ

๗) โครงการส่งเสริมสนับสนุนอาชีพด้านการเกษตรในตำบลห้วยทับมอญ

๘) โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรในตำบลห้วยทับมอญ

๙) โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและอบรมส่งเสริมอาชีพเกษตรกรหมู่บ้านคานูรักษ์บ้านเขาจันทร์ อ.เขาชะเมา

๑๐) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

๑๑) โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามรอยพ่อหลวง ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง

๑๒) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

๑๓) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

๑๔) โครงการส่งเสริมการเกษตรและถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน

๑๕) โครงการส่งเสริมสนับสนุนด้านการเกษตร

๑๖) โครงการอบรมส่งเสริมเกษตรกรเพื่อคนตำบลวังจันทร์

๔.๒ ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

เป้าประสงค์ : การผลิตสินค้าเกษตรมีมาตรฐานปลอดภัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และเกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : ๑) จำนวนเกษตรกร ด้านเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่ได้รับการส่งเสริม พัฒนา และฟื้นฟูตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐ ราย (ข้อมูลฐานปี ๒๕๖๔ – จำนวนเกษตรกร ๕๕,๔๙๓ ราย)

๒) จำนวนแปลง/ฟาร์มของเกษตรกร ด้านเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่เข้าสู่ระบบพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นต่ำกว่าปีละ ๒๐๐ แปลง (ข้อมูลฐานปี ๒๕๖๔ – จำนวนแปลง/ฟาร์ม ๖๔,๔๓๒ แปลง ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ๗,๖๐๙ แปลง)

๓) จำนวนผู้รวบรวมจำหน่ายสินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริมพัฒนาในการเลือกซื้อรวบรวมสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย ไม่เป็นพาหะนำโรค ได้รับการยอมรับตามเงื่อนไขของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒ แห่ง

๔) มีช่องทางหรือเครือข่ายการตลาดเพิ่มขึ้น อย่างน้อยปีละ ๒ ช่องทาง

๕) ร้อยละ ๒๐ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่ด้านตลาดและประชาสัมพันธ์ (ข้อมูลฐานปี ๒๕๖๔ – ๗๕ แห่ง)

แนวทางการพัฒนา : ๑) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจปรับปรุงรูปแบบการผลิตการเกษตร ตามแนวทาง เศรษฐกิจชีวภาพ / เกษตรกรรมยั่งยืน / BCG model โดยยึดถือการปฏิบัติที่ดี GAP หรือมาตรฐานต่าง ๆ และคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคและเงื่อนไขทางการตลาด

๒) ส่งเสริมการผลิตการเกษตรที่เป็นทางเลือกทางรอดคือ ให้ผลผลิตเป็นอาหารปลอดภัย ใช้เวลาปลูกระยะสั้นและหมุนเวียนให้ผลผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและสร้างรายได้ตลอดปี

๓) ส่งเสริมและพัฒนากการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง และปศุสัตว์ให้มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด (GAP เกษตรอินทรีย์ GMP HACCP หรืออื่น ๆ) เพื่อให้มีความมั่นคงทางด้านอาหาร และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๔) พัฒนาระบบสุขอนามัยที่ดีในกระบวนการผลิต ไปจนถึงการแปรรูปอาหาร บรรจุภัณฑ์และขนส่งสินค้าเกษตร ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือเป็นพาหะของเชื้อโรค ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากผู้บริโภคและตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๕) สร้างและขยายเครือข่ายการตลาด และช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร ประมง ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ โดยสร้างเครือข่ายและช่องทางการตลาดทั้งเก่าและใหม่ วางแผนการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว ที่มีกำลังซื้อ เช่น ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม หรือผลิตอาหารปลอดภัย มีคุณภาพและประโยชน์ต่อสุขภาพ รวมทั้ง สะดวกในการเลือกซื้อ เก็บรักษาและการนำมารับประทาน

๖) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งเก่าและใหม่ ด้วยการพัฒนาเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐาน ป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พร้อมเชื่อมโยงสู่ภาคการท่องเที่ยวและบริการ และภาคอุตสาหกรรม

๗) สร้างและพัฒนาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นเอกภาพ

โครงการสำคัญ : ๑) โครงการส่งเสริม พัฒนาระบบการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยจังหวัดระยอง

๒) โครงการยกระดับการเลี้ยงไก่ไข่สู่มาตรฐานอินทรีย์ในจังหวัดระยอง

๓) โครงการส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่าจังหวัดระยอง

๔) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน

๕) โครงการพัฒนาการผลิตอาหารและผลไม้ภาคตะวันออกให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสร้างมูลค่า

๖) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าปศุสัตว์สู่มาตรฐานเพื่อการแข่งขัน

๗) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกร (ส่งเสริม GAP)

๘) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังในสภาวะปุ๋ยเคมีราคาสูง โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน

๙) โครงการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจร้านค้าสหกรณ์ในรูปแบบซูเปอร์มาร์เก็ต สหกรณ์

๑๐) โครงการส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

๑๑) โครงการส่งเสริมกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว

๑๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานตลาดกลางการเกษตรศูนย์กระจายผลผลิตระดับอำเภอตลาดชุมชนหนองตาหลัง

๑๓) โครงการกิจกรรมการจัดงานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง

๑๔) โครงการจัดตกแต่งซุ้มร้านอาหารอำเภอปลวกแดงในงานผลไม้และของดีจังหวัดระยอง

๑๕) โครงการผลิตทุเรียนคุณภาพเกรดพรีเมียม

๑๖) โครงการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๑๗) โครงการประเพณีสัปดาห์ประดหวานและของดีอำเภอปลวกแดง

๑๘) โครงการจัดงานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและงานกาชาด

๑๙) โครงการเทศกาลผลไม้และของดีอำเภอเขาชะเมา

๒๐) โครงการเทศกาลผลไม้และของดีตำบลห้วยทับมอญ

๒๑) โครงการจัดงานผลไม้บูรณาการร่วมกับโครงการจัดงานเทศกาลผลไม้และของดีอำเภอเขาชะเมา

๒๒) โครงการเกษตรอินทรีย์ก้าวหน้าเกษตรกรไทยมั่นคงสู่ชุมชนตำบลนิคมพัฒนา

๒๓) โครงการฟื้นฟูสภาพดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการวิเคราะห์ดิน

๒๔) โครงการยกระดับระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานของผลไม้ไทยสู่สากล

อ.วังจันทร์

๒๕) โครงการส่งเสริมการผลิตไม้ผลแบบครบวงจรอำเภอวังจันทร์

๔.๓ ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าประสงค์ : เพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่เหมาะสมและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : ๑) จำนวนผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง หรือปศุสัตว์ที่ได้รับการพัฒนามาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ๓ ชนิด

๒) จำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕ ผลิตภัณฑ์ต่อปี (ข้อมูลฐานปี ๒๕๖๔ – ๒๐ ผลิตภัณฑ์)

แนวทางการพัฒนา : ๑) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา เครือข่ายความร่วมมือภาคการผลิตสินค้าเกษตรเพื่ออาหารปลอดภัยและบำรุงรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในกระบวนการผลิต การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงการซื้อขายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศผ่านระบบ Logistic ที่มีความพร้อม ตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า

๒) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีทันสมัยเพื่ออาหารปลอดภัยและบำรุงรักษาสุขภาพสำหรับอนาคต (Future Food) มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภคและตลาด

๓) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่น ปลอดภัย สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มช่องทางจำหน่ายและคำสั่งซื้อจากนักท่องเที่ยวหรือระบบออนไลน์

๔) พัฒนาสินค้าต้นแบบสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ Product Champion เพื่อขยายผลการส่งเสริม ยกระดับคุณภาพและการประกอบการเป็นอุตสาหกรรมเกษตร และเชื่อมโยงการตลาดของกลุ่ม ชุมชน หรือจังหวัด

๕) พัฒนาและสร้างต้นแบบ Smart Farmer และสถาบันเกษตรกรที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัย มีสมรรถนะการผลิต การจัดการผลผลิต และการจำหน่ายสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และขยายผลพัฒนาอาชีพภาคเกษตรหรือการประกอบการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๖) ส่งเสริมการแปรรูปหรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการผลผลิตการเกษตรที่ออกสู่ตลาดปริมาณมาก มีปัญหาตลาดและราคาตกต่ำ เช่น แปรรูปผลิตภัณฑ์ระดับครัวเรือนหรือระดับอุตสาหกรรมแปรรูป หรือห้องเย็นเก็บรักษาสภาพหรือยืดอายุผลผลิต ลดการสูญเสียจากวิธีการหรืออายุการเก็บรักษาแบบเดิม ๆ

๗) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ให้ความสำคัญและร่วมมือกับภาครัฐ ที่มีกระบวนการตั้งแต่การลงทะเบียนและรายงานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า และสามารถยกระดับเป็นเกษตรอุตสาหกรรม

๘) สนับสนุนวิชาการและการเรียนรู้เพื่อตัดสินใจปรับเปลี่ยนและวางแผนการผลิตการเกษตรตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า

๙) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และส่งเสริมความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

โครงการสำคัญ : ๑) โครงการส่งเสริมเพิ่มศักยภาพการนำอุปกรณ์ IOT ไปใช้ในงานเกษตรกรรม

๒) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีรถสูบล้างงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่ ขนาดไม่น้อยกว่า ๓๔๐ วัตต์ เพื่อลดรายจ่ายด้านพลังงานให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดระยอง ส่งเสริมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียง

๓) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีพลังงานทดแทนระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต ยกระดับคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง

๔) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงคุณภาพการผลิตยาง ตามเทคโนโลยีการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

๕) โครงการต้นแบบระบบกำเนิดไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนแบบผสมผสานขนาดเล็กและศูนย์เผยแพร่เทคโนโลยี เพื่อพัฒนางานเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน

๖) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีรถสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่ ขนาดไม่น้อยกว่า ๓๔๐ วัตต์ จำนวน ๖ ชุด และแบบลากจูงขนาดไม่น้อยกว่า ๓,๐๖๐ วัตต์

๗) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดอาหารปลอดภัย

๘) โครงการติดตั้งระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลเนินฆ้อ

๙) โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรปลูกสับปะรดทางเกวียนเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๑๐) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

๑๑) โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปลา

๑๒) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

๔.๔ ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าประสงค์ : ทรัพยากรการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรมีอย่างพอเพียง และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : ๑) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบการกระจายน้ำเพิ่มขึ้น อย่างน้อยปีละ ๒ แห่ง

๒) จำนวนแหล่งที่ได้รับการฟื้นฟู/อนุรักษ์ทรัพยากรด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ปีละ ๓ แห่ง

๓) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาระบบชลประทานและระบบน้ำในไร่นา เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ ต่อปี (ข้อมูลฐานปี ๒๕๖๔ – ๓๑๔,๓๐๐ ไร่)

๔) มีแผนเตรียมการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาด้านภัยพิบัติ (ภัยแล้ง วาตภัย น้ำท่วม โรคระบาดในพืชและสัตว์ เป็นต้น) จำนวน ๒ แผน

แนวทางการพัฒนา : ๑) พัฒนาความร่วมมือเชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพื่อช่วยรณรงค์การปฏิบัติตามมาตรการแก้ไขปัญหาโรคระบาด ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ปัญหาราคาสินค้าเกษตรจากกลไกการตลาด และช่วยตรวจตรา เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัยต่าง ๆ

๒) สร้างทางเลือกการใช้พื้นที่และผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าด้วยการจัดการฟาร์ม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรผสมผสาน หรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และผลตอบแทนมูลค่าสูง

๓) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการผลิตภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ โดยเฉพาะดินและน้ำ สนับสนุนการแก้ไขปัญหา พัฒนา และปรับปรุงปัจจัยการผลิตที่สำคัญโดยเฉพาะดิน ระบบส่งน้ำ และปัญหาภัยพิบัติ ให้สามารถผลิตการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

๔) อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศน์ ด้วยการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยให้กับสัตว์น้ำ ป่าไม้ทรัพยากรทางทะเลและรอบ ๆ ชายฝั่ง เสริมสร้างอาชีพด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์เดิมของท้องถิ่น เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๕) การป้องกัน ควบคุม แก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูพืช และสัตว์ รวมทั้งภัยพิบัติต่าง ๆ (ภัยแล้ง วาตภัย น้ำท่วม) เช่น การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง คุณภาพน้ำการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่คน เป็นต้น

โครงการสำคัญ : ๑) โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในจังหวัดระยอง

๒) ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโซน ๒ ตอน ๔ (ระยะที่๒) ตำบลกระแสบน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๓) โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการน้ำภาคการเกษตร จังหวัดระยอง ก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำฝั่งซ้าย สถานีสูบน้ำ โซน ๔ (ระยะ๒) ต.กระแสบน อ.แกลง

๔) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบท่อส่งน้ำบ้านเขาผักกูด ต.กระแสบน อ.แกลง จังหวัดระยอง

๕) โครงการปรับปรุงอาคารบังคับน้ำท่าผุดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.นาตาขวัญ อ.เมืองระยอง จังหวัดระยอง

๖) ขุดสระน้ำสาธารณะประโยชน์ หมู่ ๕ ต.เขาน้อย อ.เขาชะเมา

๗) โครงการป้องกันตลิ่งและเพิ่มพื้นที่สีเขียว คลองระบายน้ำ สาย ๓

ต.เชิงเนิน

๘) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน

๙) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบท่อส่งน้ำบ้านโป่ง

สะท้อน ต.ชำฆ้อ อ.เขาชะเมา จังหวัดระยอง

- ๑๐) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา-บ้านสำนักตาเสือ
ต.พลองตาเอี่ยม อ.วังจันทร์ จังหวัดระยอง
- ๑๑) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน๑ ต.พลองตาเอี่ยม
อ.วังจันทร์
- ๑๒) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน๒ ต.พลองตาเอี่ยม
อ.วังจันทร์
- ๑๓) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน๓ ต.พลองตาเอี่ยม
อ.วังจันทร์
- ๑๔) โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำบ้านวังหิน ต.วังห้ว อ.แกลง
- ๑๕) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำบ้านคลองอ่าง ต.พลองตาเอี่ยม
อ.วังจันทร์
- ๑๖) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสาย
ทรัพย์สะแห่น-อ่างประแสร์ หมู่ที่ ๗
- ๑๗) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสาย
คลองโพธิ์-หนองตะแบก หมู่ที่๙
- ๑๘) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสาย
คลองคลองพระเจ้า ๑๔
- ๑๙) โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมคลองโพธิ์ บริเวณวัดเนินเขาติน-
คลองวังมะนาว ต.ทุ่งควายกิน อ.แกลง
- ๒๐) โครงการขยายเขตวางท่อเพื่อการเกษตรภายในตำบลเนินขี้ หมู่ที่๓-๘
บ้านเนินทราย
- ๒๑) โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๔.๑ แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์การพัฒนาการเกษตรของจังหวัดระยอง กับแผน ๓ ระดับ

๔.๕ แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์การพัฒนาการเกษตรของจังหวัดระยอง กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ประเด็น การเกษตรสร้างมูลค่า ประเด็นย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ				
แผนระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ - ประเด็น การเกษตร - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ผลิตภัณฑ์รวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรปลอดภัย/เกษตรชีวภาพ/เกษตรแปรรูป/เกษตรอัจฉริยะ/การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ - เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป เรื่องความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม - ประเด็นการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง - เป้าหมายการพัฒนา มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น - แนวทางการพัฒนา การยกระดับขีดความสามารถ ของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ - นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) - แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รองรับนโยบายที่ ๑๒	
แผนระดับ ๓	แผนพัฒนาจังหวัดระยอง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป้าหมาย เศรษฐกิจขยายตัว เติบโตอย่างต่อเนื่องและสมดุล ประเด็นพัฒนา ๑ : การสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันในภาคการเกษตร การท่องเที่ยวอุตสาหกรรม และพาณิชย์-กรรม แนวทางการพัฒนา พันฟูทรัพยากรภาคการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ สร้างความเข้มแข็งให้ผู้ผลิตรวมทั้งใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตรการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ เดิมให้สามารถเติบโตอย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน	แผนภาคตะวันออก ๑ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เป้าหมาย : แล่งผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสูง ประเด็นการพัฒนา : พัฒนาศักยภาพที่เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและคุณภาพสูง	แผนพัฒนาการเกษตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เป้าหมาย : ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในด้านนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ระดับประเทศพัฒนาโดยเร็วที่สุด เป้าหมายระดับจังหวัด : จังหวัดระยอง เป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาและการท่องเที่ยวเกษตร ภายใน ๑๐ ปี แนวทางที่ ๑ : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค
สาระสำคัญแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง “แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ตามระบบตลาดนำการผลิต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรอย่างยั่งยืน”		ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ๒. รายได้ของเกษตรกรมีการขยายตัว เติบโตอย่างต่อเนื่องและสมดุล ๓. มีการนำงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนา หรือยกระดับคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น ๔. ทรัพยากรการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรได้รับการพัฒนา อนุรักษ์ และเกิดประโยชน์ต่อภาคเกษตร อย่างพอเพียงและมี ประสิทธิภาพ		
ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๑. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	๓. เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	๔. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	
โครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการประมงเพื่อสนับสนุนโครงการพัชรสุธาคหานุรักษ์ จังหวัดระยอง ๒. โครงการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชน ผ้าแสนโย คนแสนวิถี	๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าปศุสัตว์สู่มาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ๒. โครงการยกระดับการเลี้ยงไก่ไข่สู่มาตรฐานอินทรีย์ในจังหวัดระยอง	๑. โครงการเสริมสร้างศักยภาพ และพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจจังหวัดระยอง ๒. ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรครบวงจรอย่างยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน ๓. โครงการเสริมสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัยบ้านคลองหวายโสม	๑. โครงการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจืดพื้นที่จังหวัดระยอง ๒. ก่อสร้างระบบส่งน้ำของสถานีสูบน้ำไฟฟ้าโซน ๒ ตอน ๔. ทกระแสน ระยะ ๓ แกไข ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยอง (คลองท่าบมา) ระยะที่ ๖ ต.เชิงเนิน	

